İŞKUR

2016

KASTAMONU

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

KASTAMONU ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2016

YAZAR

Hikmet Arzu KARA	**İş ve Meslek Danışmanı**

SAHA ÇALIŞMASINI GERÇEKLEŞTİRENLER

Hakan SEZER	**İş ve Meslek Danışmanı**
H. Arzu KARA	**İş ve Meslek Danışmanı**
İhsan USTURACI	**İş ve Meslek Danışmanı**
Nurcan YARGI	**İş ve Meslek Danışmanı**
Okan KÖSEOSMANOĞLU	**İş ve Meslek Danışmanı**
Serdar SEVİNTİ	**İş ve Meslek Danışmanı**
Tuba KOÇ	**İş ve Meslek Danışmanı**
Yurdanur DURMUŞ	**İş ve Meslek Danışmanı**

SUNUŞ

İşsizlik ve istihdam sorunu dünyadaki birçok ülkede olduğu gibi ülkemizin de en önemli sosyo-ekonomik sorunlarından biridir. Bu sorunların çözümünde uygulanacak ulusal ve yerel politikalar bu sürecin kontrol altında tutulabilmesi açısından çok önemlidir.

Özellikle ekonomik kriz dönemlerinde etkisi daha çok hissedilen istihdam oranının azalışı ve bunun bir sonucu olarak ortaya çıkan işsizlik sorununun doğru bir şekilde tetkik edilebilmesi ve çözüm yollarının belirlenebilmesi işgücü piyasası analizlerinin yapılması ile mümkün olmaktadır. Mevcut işyerlerinin yapısı, beklentileri, sosyo-ekonomik durumu gibi etmenlerin toplu bir şekilde resminin çekilmesi ve bu alanlarda ortaya çıkabilecek sorunlara yönelik tedbirlerin alınması ile yeni yatırım ya da büyüme noktasında firmalara destek olunması önemlidir. İşgücü piyasası ile ilgili sorunların giderilmesi, yeni yatırımların ve planlanan desteklerin etkin bir şekilde yapılabilmesi için güncel verilere dayalı araştırmaların yapılması ve yapılan araştırmaların sürekli iyileştirilmesi gerekmektedir.

İşgücü Piyasası Analiz Raporunun yukarıda belirtilen etmenler göz önüne alındığında politika belirleyiciler, istihdamla ilgili kuruluşlar, meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, işverenler ile iş arayanlar açısından önemli katkılar sağlayacağını düşünmekteyiz. 2007 yılından beri yapılan analiz çalışması ile ilin işgücü piyasasına toplu olarak bir bakış sağlamak mümkündür.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle Kastamonu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Kastamonu İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Mesut YILDIRIM
Kastamonu Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2016 yılı Nisan-Mayıs aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 20 ve daha fazla kişi istihdam eden 88 bin 966 işyerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. İlimizde bu kapsamda 254 işyerine ulaşılmıştır.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2016 yılı "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Adnan ARSLAN
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ....iii
ÖNSÖZ....iv
İÇİNDEKİLER....vi
TABLOLAR LİSTESİ....vii
ŞEKİLLER LİSTESİ....viii
KISALTMALAR....ix
YÖNETİCİ ÖZETİ....x
GİRİŞ....1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ....2
İŞKUR GÖSTERGELERİ....4
Kayıtlı İşsiz....4
Açık İşler....5
İşe Yerleştirmeler....7
Mesleki Eğitim Faaliyetleri....8
İşsizlik Ödeneği....10
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI....12
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM....14
İşyeri Verileri....14
Mevcut İstihdam....25
AÇIK İŞLER....30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER....47
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ....55
SONUÇ....62
KAYNAKÇA....66
EKLER....67
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU....67
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI....75
EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ....77

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) ... 2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015) ... 5
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) ... 6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) ... 8
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015) ... 9
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015) ... 10
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015) ... 11
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları ... 14
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ... 23
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 26
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları ... 28
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 28
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler ... 29
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı ... 31
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı ... 31
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi ... 35
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı ... 37
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi ... 38
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Sıralaması ... 39
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ... 40
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları ... 41
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı ... 41
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi ... 43
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları ... 44
Tablo 25: En Fazla Açık İş Olan Meslekler ve Bu Mesleklerden İstenen Beceri Sıralaması ... 45
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Fazla Açık İş Olan Meslekler ... 46
Tablo 27: Açık İşlerde Cinsiyete Göre İstenen Beceriler ... 47
Tablo 28: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı ... 49
Tablo 29: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler ... 51
Tablo 30: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri ... 54
Tablo 31: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri ... 55
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri ... 56
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ... 57
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ... 58
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler ... 59

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 6
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 7
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı 15
Şekil 6: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 16
Şekil 7: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı 17
Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı 18
Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı 19
Şekil 10: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı 20
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 21
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 22
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu 25
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 27
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 30
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 32
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 33
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 33
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 34
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 35
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı 36
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 37
Şekil 23: İŞKUR Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 39
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 48
Şekil 25: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 48
Şekil 26: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Dağılımı 50
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 52
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 53
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 59

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK'in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre Kastamonu ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 47,2; İstihdam Oranı yüzde 44,2 ve İşsizlik Oranı yüzde 6,2 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de ise 2013 yılında İşgücüne Katılım Oranı yüzde 48,3; İstihdam Oranı yüzde yüzde 43,9 ve İşsizlik Oranı yüzde 9 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte Kastamonu ili; işgücüne katılma oranı bakımından Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. Ancak işsizlik oranı bakımından Türkiye ortalamasına göre daha iyi durumdadır.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. Kastamonu ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 9 bin 374'tür. Bu sayının yüzde 53,9'u kadınlardan, yüzde 46,1'i de erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi mesleklerinde bulunmaktadır. 2015 yılında Kastamonu ilinde 8 bin 447 kişilik açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme sayısı ise 2015 yılında 3 bin 559 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 37,7'sini kadınlar, yüzde 62,3'ünü ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Temizlik Görevlisi olmuştur. Kastamonu İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 92'si bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri olmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin veriler ise Kastamonu İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 313 olup 250 işyerinden cevap alınmıştır. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Kastamonu ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 12 bin 817 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 9 bin 231 çalışan erkeklerden, 3 bin 587 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 46'sı, kadınların ise yüzde 58'i İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 50 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısının en fazla olduğu sektörler Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile imalat sektörleridir. Kastamonu ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır.

Kastamonu ilinde açık iş oranı yüzde 2,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Kastamonu ili açık iş oranı bakımından 0,6 puanlık bir farkla

Türkiye ortalamasının üstündedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 5,3 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörüdür. Kastamonu ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 38,2'dir. Açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu da yüzde 3 ile yine Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubudur. Kastamonu ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Makineci(Dikiş), Ütücü, Kalite Kontrolcü-Tekstil, Marangoz, Reyon Görevlisi, Ortacı/Ayakçı (Tekstil), İplik Temizleme İşçisi, Paketleme İşçisi, Elektrikçi (Genel) ve İnşaat Teknolojisi Teknikeri'dir. İl genelinde açık işlerin yüzde 65'i için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Kastamonu ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörlerinde eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Kastamonu ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarında yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin her iki meslek grubunda da yüzde 29,9'u söz konusu meslek gruplarında yer almaktadır. Kastamonu ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Makineci (Dikiş) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Garson (Servis Elemanı) ve İş Makineleri Operatörü meslekleri takip etmektedir. Kastamonu ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli İş tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7'si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Kastamonu ilinde işverenlerin yüzde 29'u istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 iken Kastamonu ilinde yüzde 4,4 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Kastamonu İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Kastamonu İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Kastamonu ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Kastamonu ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasalarının etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında Kastamonu, Çankırı, Sinop TR82 bölgesindedir. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde Kastamonu ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	55,8	52,8	5,3
2009	51,7	47,9	7,3
2010	56,3	52,7	6,4
2011	61,7	58,4	5,3
2012	56,0	53,0	5,3
2013	47,2	44,2	6,2

Kaynak: TÜİK

Tablo 1'de Kastamonu ili için TÜİK'in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam

edilenler ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir. Bir ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı da işsizlerin işgücüne oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dahil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

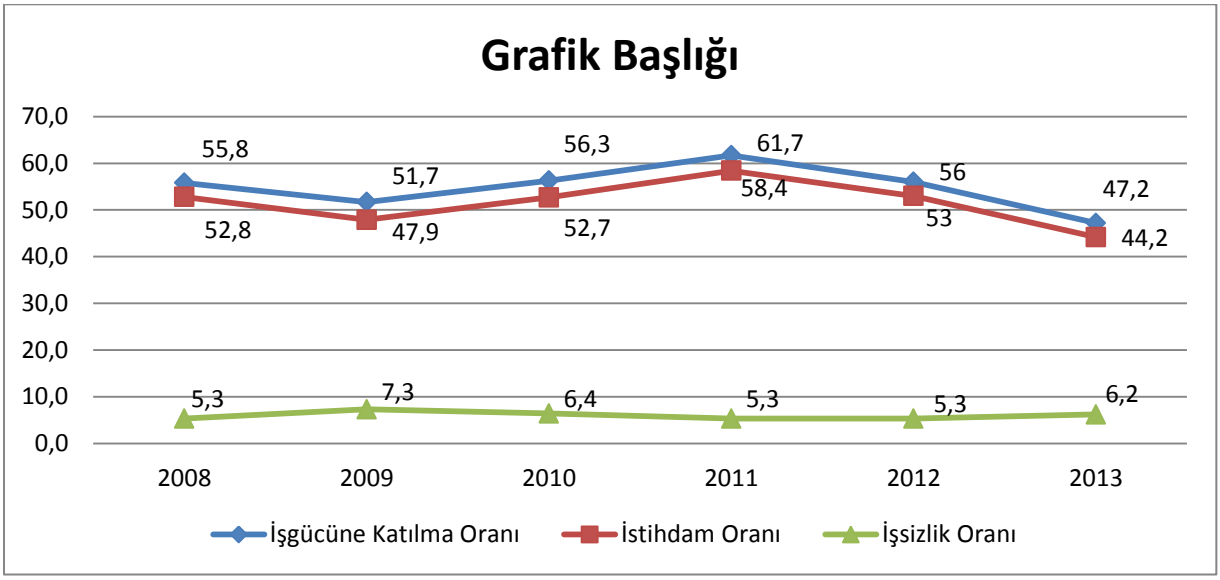

Kaynak: TÜİK

İl düzeyinde temel işgücü göstergelerinde 2008 yılı ile 2013 yıllarına ait veriler bulunmaktadır. Kastamonu ili için Şekil 1'deki eğilimler incelenecek olursa; 2008 küresel krizinden sonra işsizlik oranında artış, istihdam ve işgücüne katılma oranlarında azalış görülmektedir. İşgücüne katılma oranında 2009 yılında 2008 yılına göre 4,1 puanlık bir azalış gerçekleşmiştir. Özellikle kriz dönemlerinde işgücüne katılma oranlarındaki azalışın sebebi iş bulma umudunu yitiren işgücünün iş aramaktan vazgeçerek işgücü piyasası dışında kalmasıdır. 2009 yılındaki bu olumsuz şartlar 2010 yılında bertaraf edilmeye başlanmış gözükmektedir. Zira 2011 ve 2012 yıllarında işsizlik oranı 2009 yılına göre yaklaşık 1 puan azalmıştır. İstihdam oranındaki 2009'dan 2011 yılına kadar olan 10,5 puanlık artış, işgücü piyasasının toparlanmaya başladığının göstergesi olmuştur. 2013 yılına gelindiğinde ise Türkiye'de istihdam oranı yüzde 43,9 olarak gerçekleşmiş olup, Kastamonu ili yüzde 44,2 ile bu oranın üstüne çıkarak istihdama katkı sağlamıştır.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Kastamonu ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

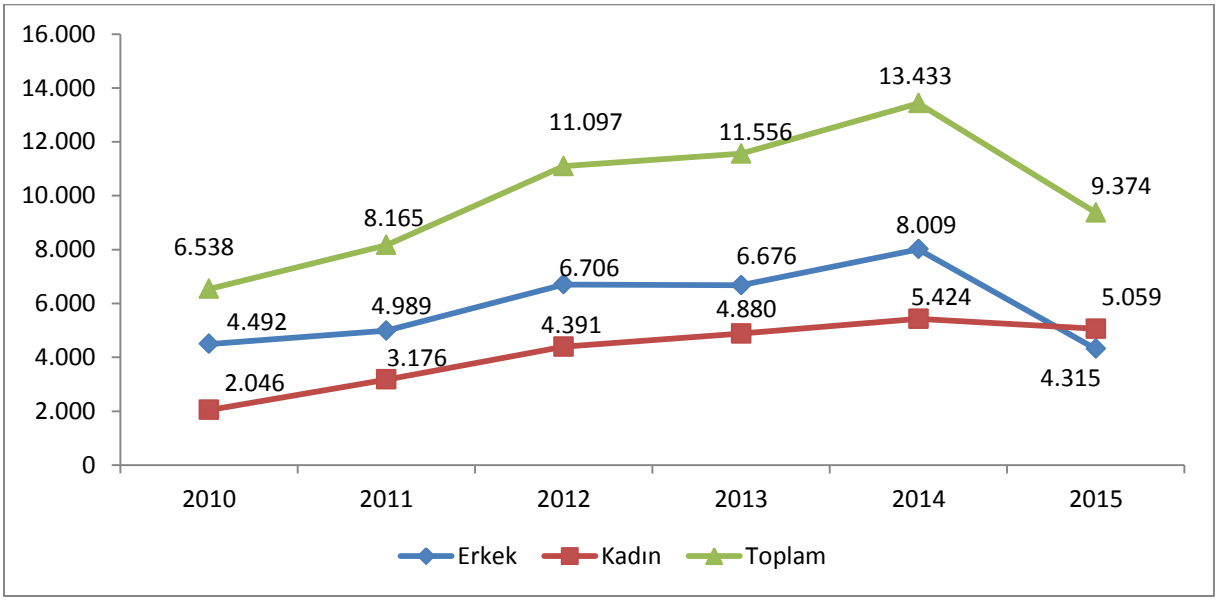

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Kastamonu ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 6 bin 538 kişinin 4 bin 492'si erkeklerden, geri kalan 2 bin 46 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2014 yılında ise toplam 13 bin 433 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin,

İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 2 bin 46 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında yüzde 60 oranında artışla 5 bin 59'a yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi Kastamonu işgücü piyasası açısından önemli bir husustur.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	1.418
Temizlik Görevlisi	689
Beden İşçisi (Temizlik)	597
Büro Memuru (Genel)	526
Satış Danışmanı	384
Sekreter	261
Aşçı Yardımcısı	235
Traktör Şoförü	228
Garson (Servis Elemanı)	220
Şoför-Yük Taşıma	217
Diğer Meslekler	4.599
Toplam	9.374

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Kastamonu ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Kastamonu ilinde Kuruma kayıtlı bin 418 işsiz bulunmaktadır. Beden İşçisi (Genel) mesleğini Temizlik Görevlisi ve Beden İşçisi (Temizlik) gibi nitelik gerektirmeyen meslekler takip etmiştir. Bu meslekleri de daha sonra Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı, Sekreter, Aşçı Yardımcısı, Traktör Şoförü, Garson (Servis Elemanı) ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri izlemiştir.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

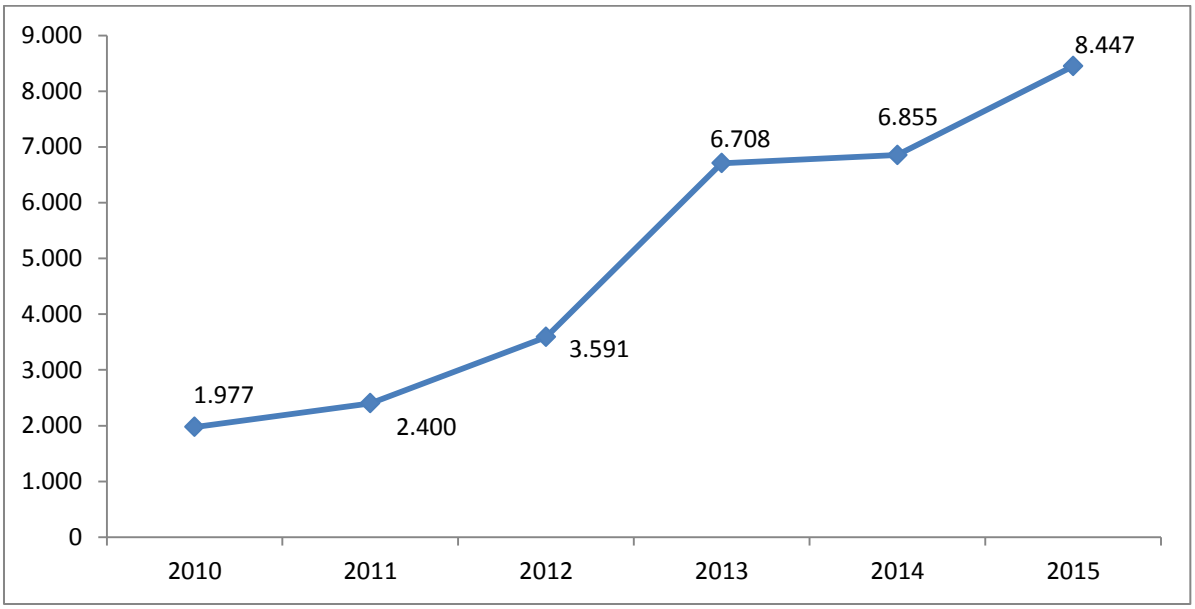

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında bin 977 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 8 bin 447 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden İşçisi (Genel)	1.431
Makineci (Dikiş)	934
Temizlik Görevlisi	830
Garson (Servis Elemanı)	546
Satış Danışmanı	426
Reyon Görevlisi	280
Büro Memuru (Genel)	246
Konfeksiyon İşçisi	196
Kamyon Şoförü	178
Aşçı Yardımcısı	172
Diğer Meslekler	3.208
Toplam	8.447

Kaynak: İŞKUR

Kastamonu ilinde 2015 yılında 8 bin 447 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk 3 sırada Beden İşçisi (Genel), Makineci (Dikiş) ve Temizlik Görevlisi

meslekleri, dördüncü sırada Garson (Servis Elemanı) mesleği yer almıştır. Daha sonra bu meslekleri Satış Danışmanı, Reyon Görevlisi, Büro Memuru (Genel), Konfeksiyon işçisi, Kamyon Şoförü ve Aşçı Yardımcısı meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Kastamonu ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

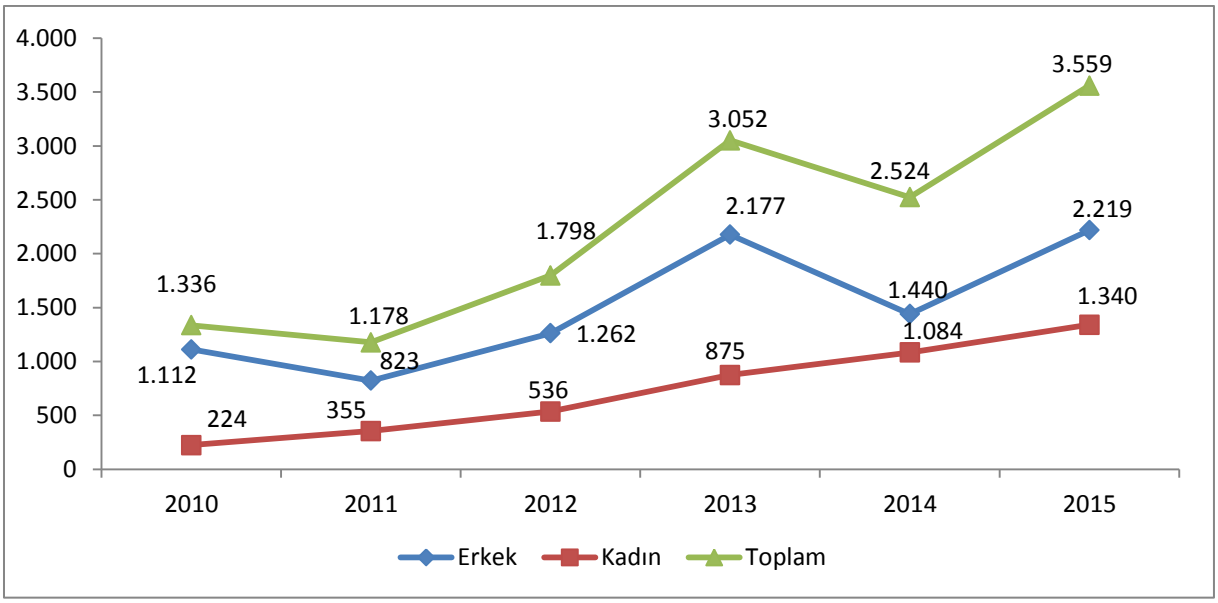

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı bin 336 olan Kastamonu ilinde işe yerleştirilenlerin bin 112'si erkeklerden, geri kalan 224 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar 2011 yılında düşüş eğiliminde olmasına karşın 2012 ve 2013 yıllarında artış göstermiştir. 2014 yılında yaşanan küçük çaplı azalışın ardından 2015 yılında Kastamonu ilinde 3 bin 559 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 62,3'ünü erkekler, yüzde 37,7'sini ise kadınlar oluşturmaktadır.

Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Temizlik Görevlisi	698
Beden İşçisi (Genel)	481
Büro Memuru (Genel)	293
Makineci (Dikiş)	251
Güvenlik Görevlisi	228
Konfeksiyon İşçisi	162
Satış Danışmanı	153
Reyon Görevlisi	151
Garson (Servis Elemanı)	137
Kalorifer Ateşçisi (Katı ve Sıvı Yakıt)	67
Diğer Meslekler	938
Toplam	3.559

Kaynak: İŞKUR

Kastamonu ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sıralarda Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi meslekleri öne çıkmıştır. Kastamonu ili için en fazla işe yerleştirme ise 698 kişi ile Temizlik Görevlisi mesleğinde gerçekleşmiştir. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru (Genel), Makineci (Dikiş), Güvenlik Görevlisi, Konfeksiyon İşçisi, Satış Danışmanı, Reyon Görevlisi, Garson (Servis Elemanı), Kalorifer Ateşçisi (Katı ve Sıvı Yakıt)meslekleri takip etmektedir.

Kastamonu ilinde mesleklere göre hem kayıtlı işsiz, hem açık iş, hem de işe yerleştirme bilgilerine bakıldığında Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinin her üç başlıkta da ilk on meslek sıralaması içinde yer aldığı görülmektedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne, beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkan vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Kastamonu ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	39	708	507	875	5	134	551	1.717	190	4.601
2014	28	406	218	264	-	-	246	670	85	1.475
2013	31	565	113	151	4	108	148	824	92	1.273
2012	77	1.488	122	204	6	161	205	1.853	49	733
2011	53	882	42	94	10	139	105	1.115	31	362
2010	37	586	7	7	2	50	46	643	59	505

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam 551 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan bin 717 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 46 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının 551'lere çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 643 iken 2015 yılında bin 717 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 7 programın açıldığı ve bu programlardan 7 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında 507 program açılmış ve 875 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 39 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 708 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2010 yılında 2 program düzenlenmişken bu sayı 2015 yılında 5'e yükselmiş ve katılımcı sayıları da 50'den 134'e

yükselmiştir. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar dahilinde ise 2015 yılında 190 program düzenlenmiş olup bu programlardan 4 bin 601 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Kastamonu ilinde 2015 yılında toplam 3 bin 701 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden bin 876'sı işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	3.701	1.876
2014	2.827	1.313
2013	2.599	1.287
2012	2.049	1.031
2011	1.260	821
2010	1.208	698

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	257
Temizlik Görevlisi	92
Şoför-Yük Taşıma	72
Beden İşçisi (Temizlik)	67
Makineci (Dikiş)	67
Traktör Şoförü	54
Kamyon Şoförü	47
Büro Memuru (Genel)	44
Satış Danışmanı	39
Aşçı	30
Diğer Meslekler	1.107
Toplam	1.876

Kaynak: İŞKUR

Kastamonu ili işgücü piyasası içinde Beden İşçisi (Genel) mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Zira mesleklere göre kayıtlı işsiz ve alınan açık işlerde bu meslek ilk sırada, mesleklere göre işe yerleştirmede ise ikinci sırada yer almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 257 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmışken, Temizlik Görevlisi mesleğinde bu sayı 92 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekleri ise Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (Temizlik), Makineci(Dikiş), Traktör Şoförü, Kamyon Şoförü, Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı ve Aşçı meslekleri takip etmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Kastamonu ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Kastamonu ilinde 254 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 12 bin 817 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Kastamonu ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Kastamonu ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları

Sektörler	İşyeri Sayısı
İmalat	83
Toptan ve perakende ticaret	60
İnşaat	41
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10
Eğitim	9
Ulaştırma ve depolama	9
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8
Madencilik ve taş ocakçılığı	6
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5
Gayrimenkul faaliyetleri	3
Diğer hizmet faaliyetleri	3
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1
Finans ve sigorta faaliyetleri	1
Bilgi ve iletişim	1
Genel Toplam	**254**

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Kastamonu ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 32,6'sı İmalat sektöründe yer almaktadır. Diğer bir ifadeyle İmalat sektörü Kastamonu ili için önde gelen bir sektör durumundadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30,7'dir. Bu durumda Kastamonu ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının

üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 23,6'sı bu sektörde bulunmaktadır. Kastamonu ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 2 işyerinden bir tanesi İmalat veya Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyerleri ise Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Finans ve Sigorta Faaliyetleri ile Bilgi ve İletişim sektörlerinde bulunmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Kastamonu ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olup mutlaka istihdamı 20'den az olan bir Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan banka şubesi mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı

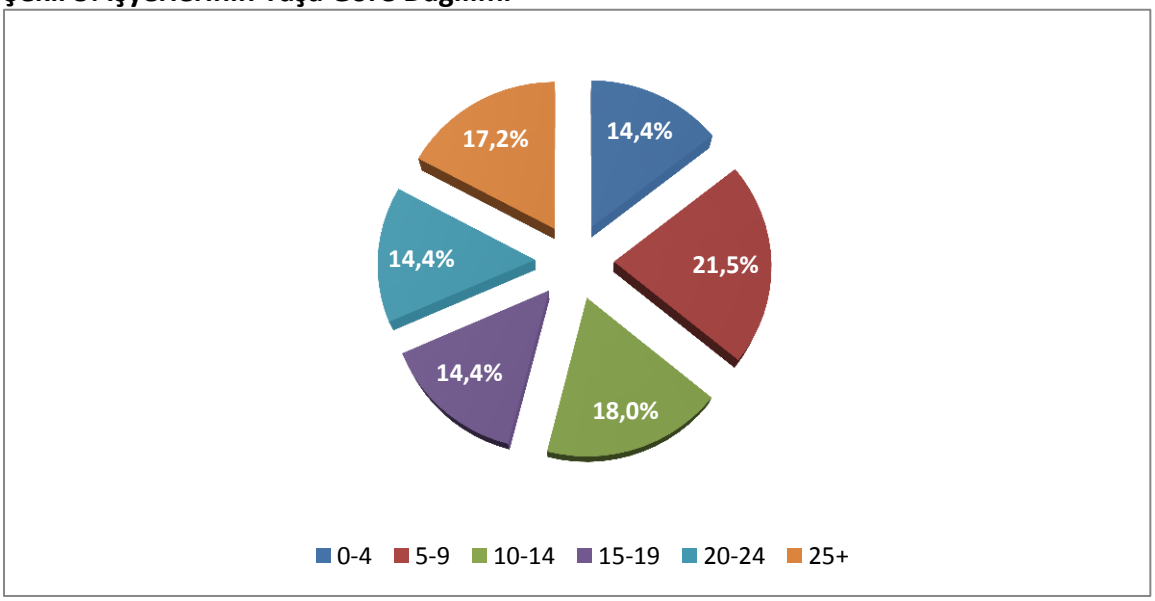

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere Kastamonu ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 21,5'i 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 18'dir. İşyerlerinin üçte biri 0-9 yaş aralığındadır. Yine yaklaşık her 3 iş işyerinden biri ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

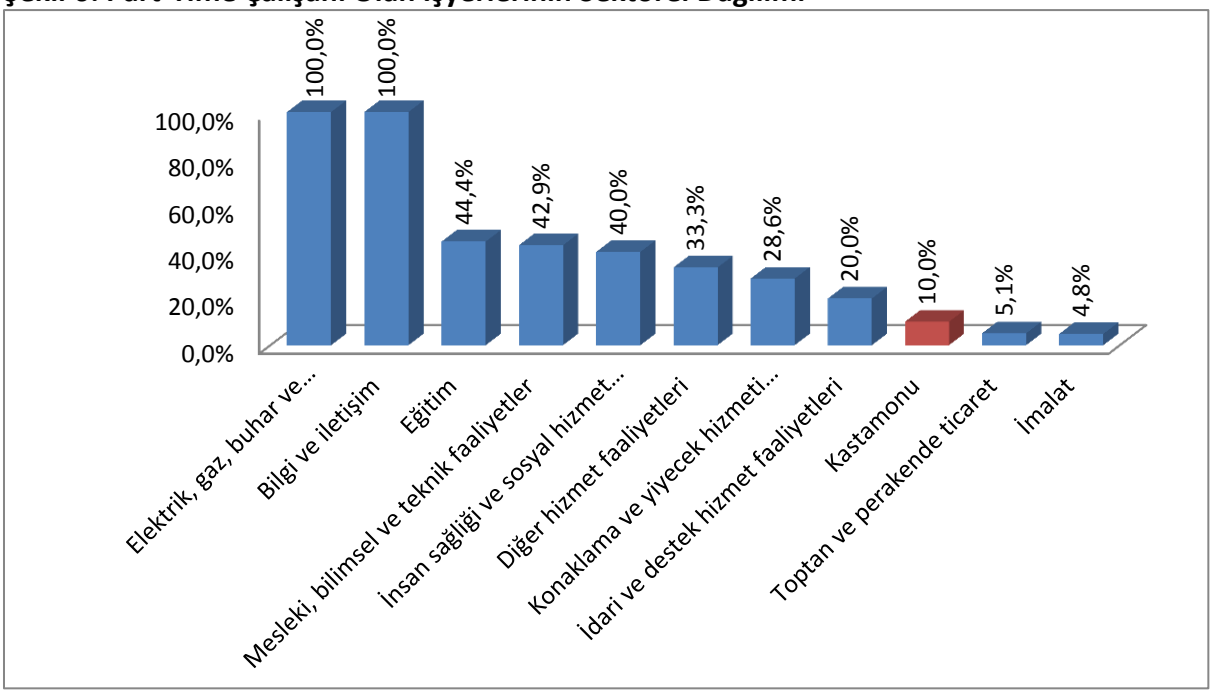

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ili genelinde işyerlerinin yüzde 10'unda part-time çalışma uygulanmaktadır. Eğitim sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 44,4'ünde, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründeki işyerlerinin yüzde 42,9'unda ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin yüzde 40'ında part-time çalışma uygulanmaktadır. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Bilgi ve İletişim sektörlerinde faaliyet gösteren işyerlerinde part time çalışma oranının yüzde 100 olarak görülmesinin sebebi, yapılan araştırmanın 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerini kapsamasından dolayı bu iki sektörde faaliyet gösteren işyeri sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır. İlde part-time çalışan ortalamasının altında kalan sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret ve İmalat sektörleri olmuştur. İnşaat, Ulaştırma ve Depolama, Gayrimenkul Faaliyetleri ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde faaliyet gösteren işyerleri ise part-time çalışanı olmadığını belirttiklerinden dolayı grafikte yer almamıştır.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

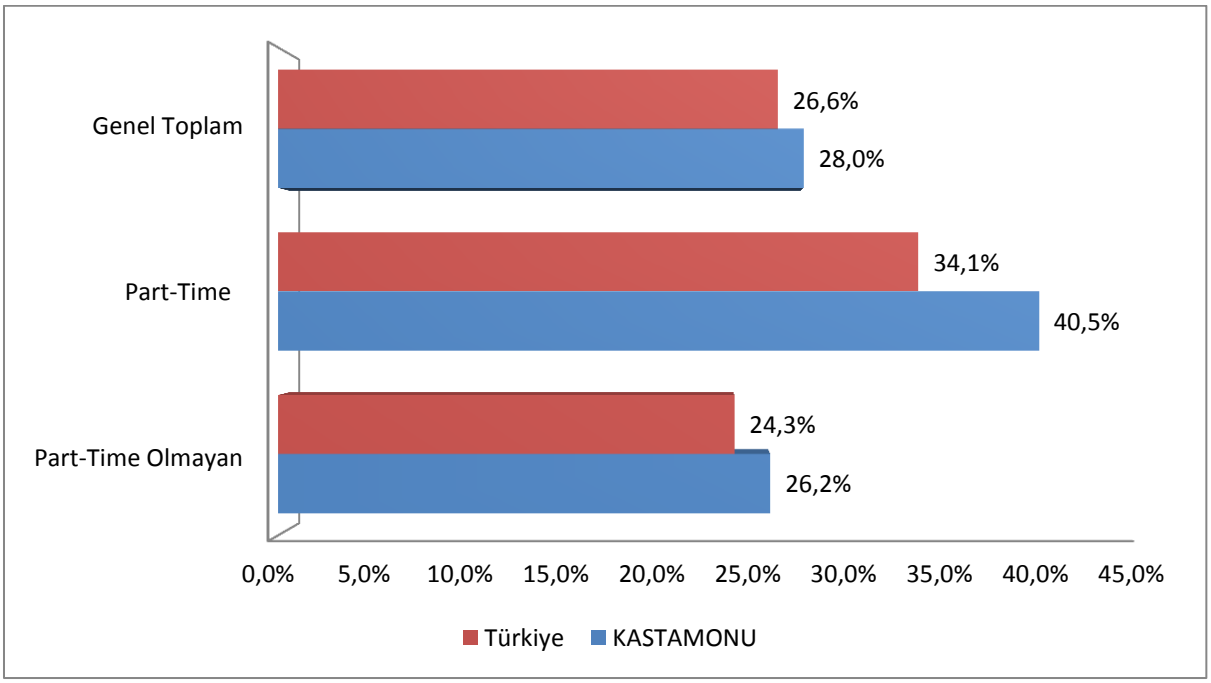

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken Kastamonu ilinde bu oran yüzde 28 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Kastamonu ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 40,5 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 26,2 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. Kastamonu ilinde part-time çalışan kadın oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

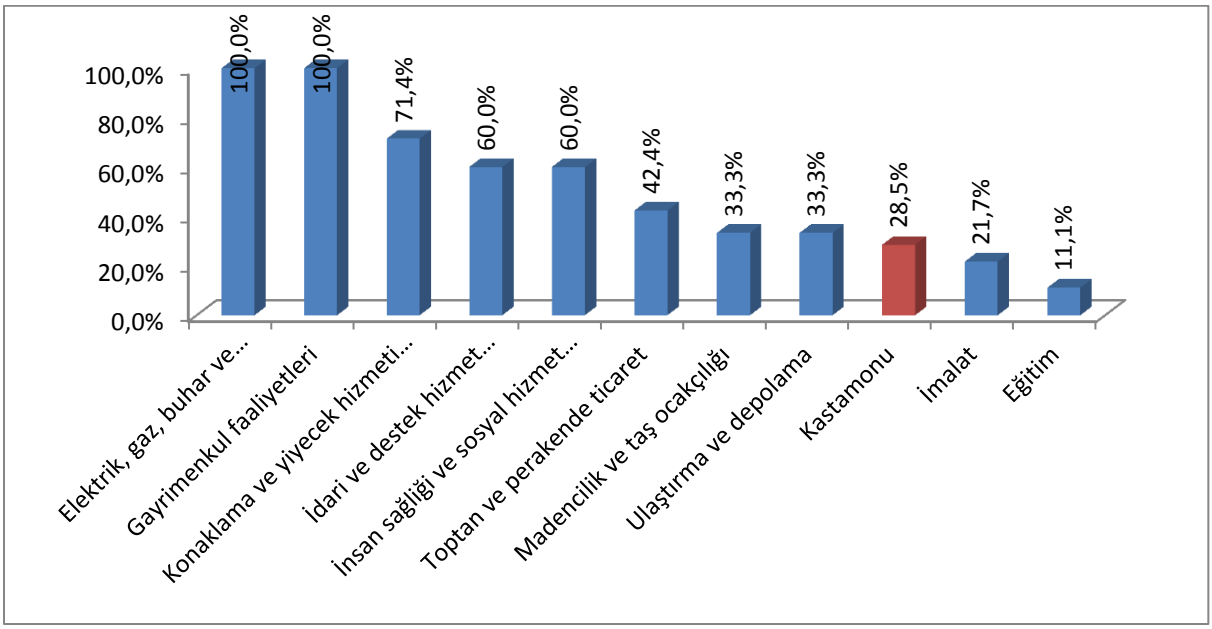

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde işyerlerinin yüzde 28,5'inde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. Kastamonu ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı tüm işyerlerinde vardiyalı çalışma söz konusudur. Ancak bu iki sektörde işyeri sayısının diğer sektörlere göre az olması da bu oranın yüksek olmasına sebep olmaktadır.

Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 71,4'ünde, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerindeki işyerlerinin yüzde 60'ında, Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki işyerlerinin yüzde 42,4'ünde, Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile Ulaştırma ve Depolama sektörlerindeki işyerlerinin ise yüzde 33,3'ünde vardiyalı çalışma mevcuttur.

Şekil 9: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

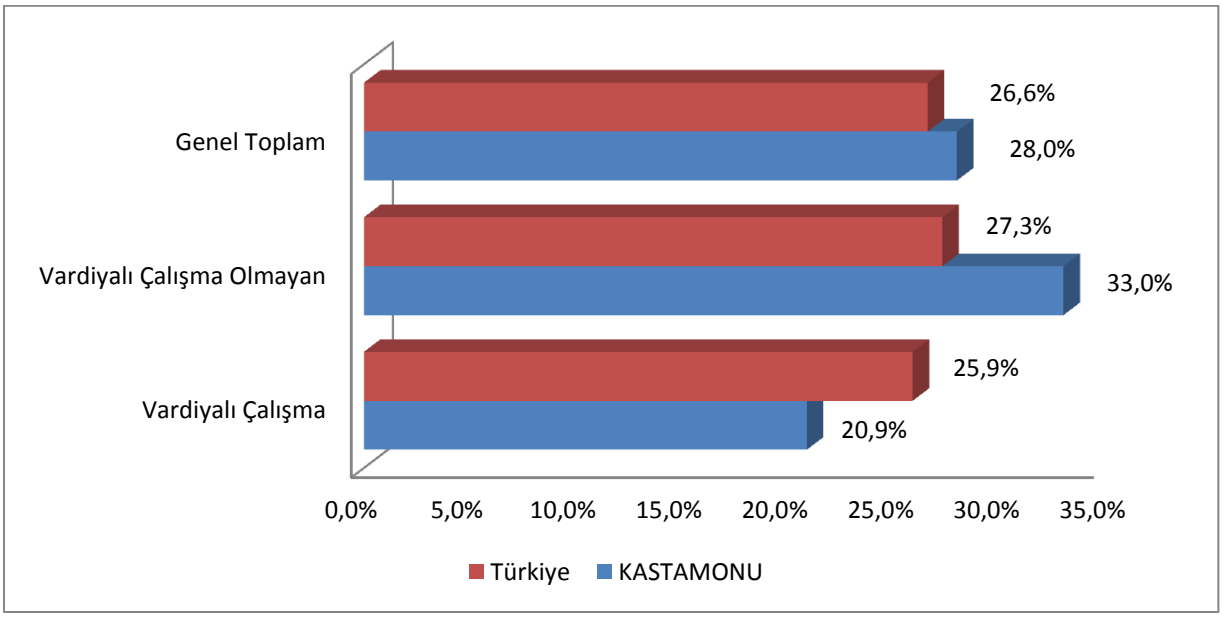

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 20,9'u kadın, yüzde 79,1'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 33'e yükselmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Kastamonu ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 27,9'u kadınlardan oluşmasıdır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,5 puan fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Kastamonu ilinde çok daha fazla belirgindir.

Şekil 10: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

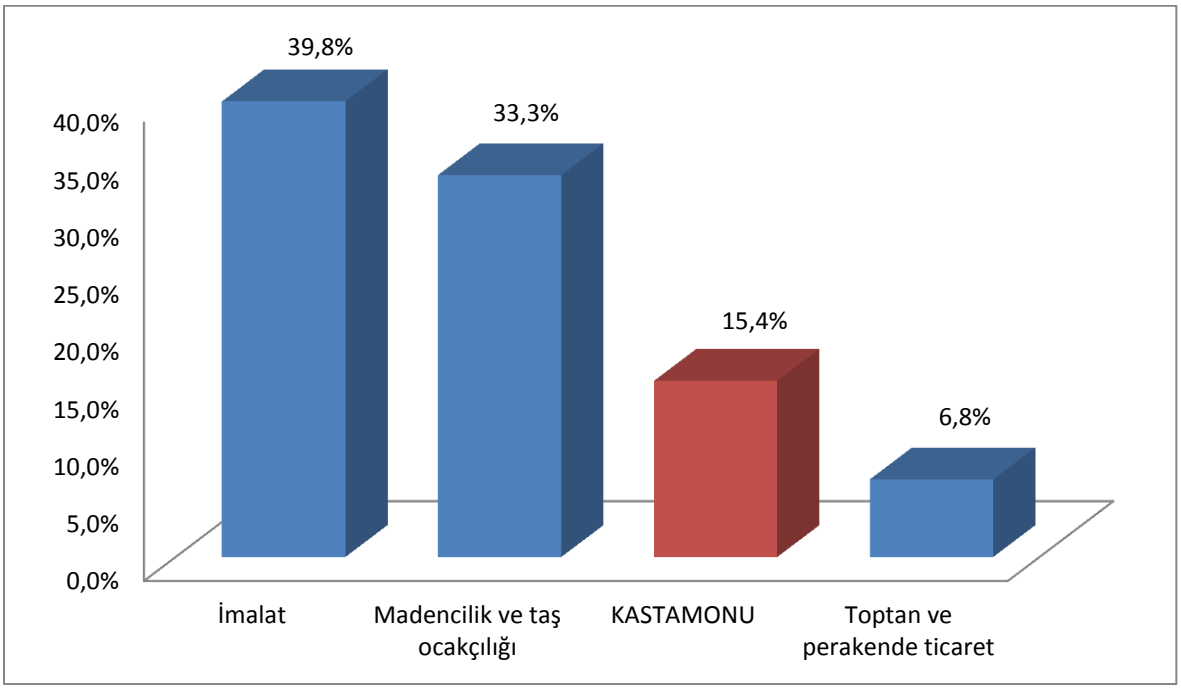

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde 17 sektörden 3 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İhracat yapma oranı en yüksek sektör yüzde 39,8 ile İmalat sektörü olmuştur. İkinci sırada ise yüzde 33,3 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü bulunmaktadır. Bu sıralama Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'si ihracat yapmakta ve Kastamonu ilinde olduğu gibi ilk iki sektör olarak yüzde 55 ile İmalat ve yüzde 30,1 ile de Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

Bu sektördeki işverenler için ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

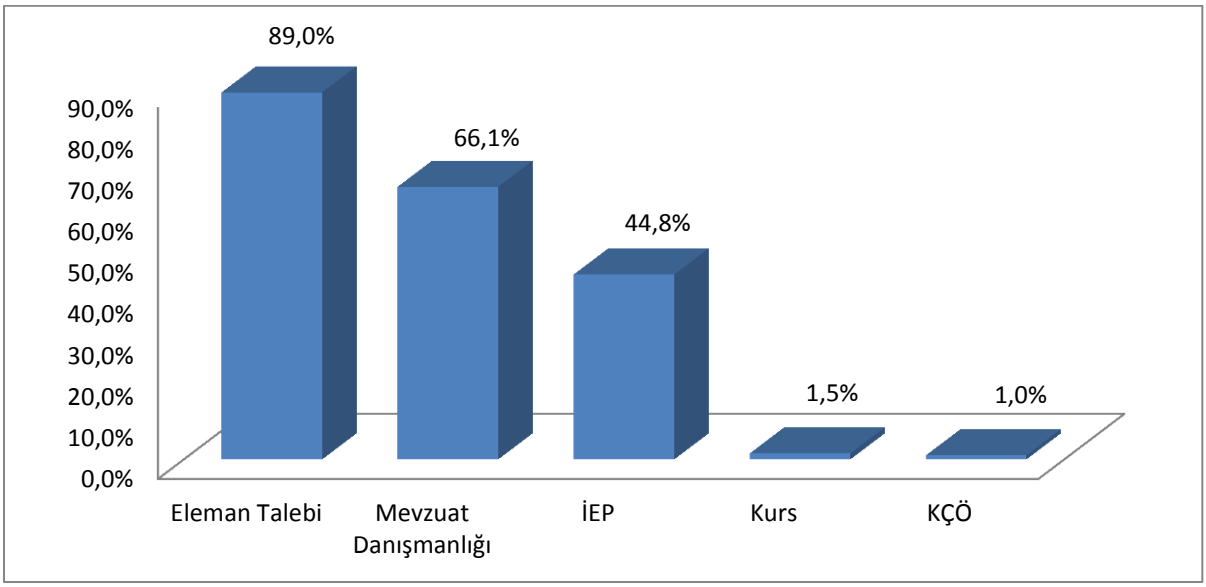

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 81,1'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Kastamonu ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise İŞKUR'dan en fazla eleman talebi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 89'u İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuşlarken yüzde 66,1'i mevzuat danışmanlığı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Kastamonu ilinde yüzde 44,8 oranında kendisini göstermiştir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

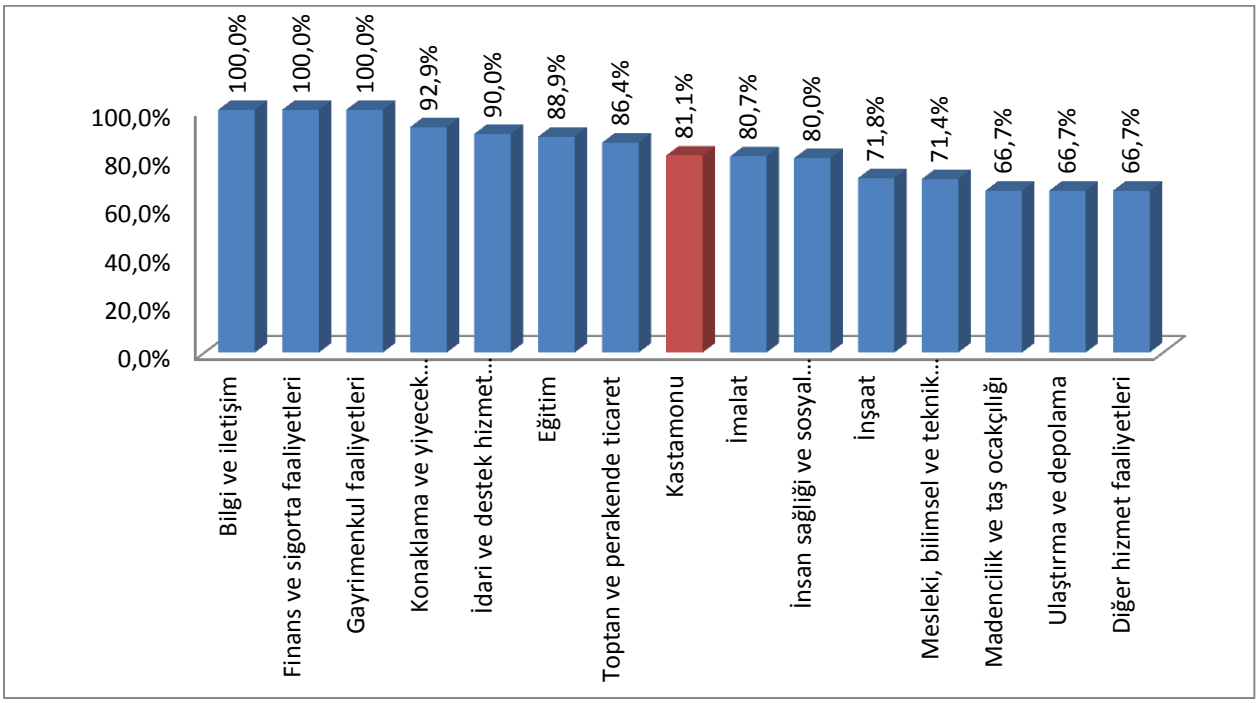

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Kastamonu ilinde Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır. Yine bu sektörlerde faaliyet gösteren 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin göreceli olarak daha az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. En az oranda faydalanan sektörler ise Diğer Hizmet Faaliyetleri, Ulaştırma ve Depolama ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörlerindeki işyerleri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	100,0%	25,0%	-	-	25,0%
İmalat	94,0%	41,8%	3,0%	3,0%	59,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	100,0%	-	-	100,0%	100,0%
İnşaat	78,6%	32,1%	-	-	57,1%
Toptan ve perakende ticaret	92,2%	54,9%	-	-	78,4%
Ulaştırma ve depolama	83,3%	33,3%	-	-	83,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	92,3%	46,2%	-	-	53,8%
Bilgi ve iletişim	100,0%	100,0%	-	-	-
Finans ve sigorta faaliyetleri	-	100,0%	-	-	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	100,0%	33,3%	-	-	66,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	60,0%	60,0%	-	-	100,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	66,7%	22,2%	-	-	100,0%
Eğitim	100,0%	62,5%	-	-	75,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	100,0%	100,0%	-	-	25,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	-	-	-	-
Genel Toplam	89,0%	44,8%	1,0%	1,5%	66,1%

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamının İŞKUR hizmetlerinden faydalandıkları belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 9'da yer almaktadır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin hepsi işbaşı eğitim programı hizmetinden faydalanmışlardır. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır.

Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründeki işyerleri ise hem eleman talebi hem de mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanmışlardır.

Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki işyerlerinin yüzde 92,'si eleman talebi, yüzde 78,4'ü mevzuat danışmanlığı ve yüzde 54,9'u işbaşı eğitim programı hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yüzde 66,7 olarak gerçekleşmiştir. Bu sektörde hizmetlerden yararlanan işyerleri içinde sadece eleman talebi hizmeti göze çarpmaktadır.

Eleman talebi hizmeti için mutlaka tüm işyerlerinin İŞKUR'dan faydalandığı görülmüştür. Çalışanlara yönelik eğitim faaliyetinden ise hiçbir işyeri faydalanmadığı için bu tabloda yer verilmemiştir.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde göze çarpan diğer bir husus sadece İmalat sektöründeki işyerleri çalışanların mesleki eğitimi dışında, İŞKUR'un bütün hizmetlerinden faydalanmışlardır. İmalat sektöründeki hizmetlerden faydalanan işyerlerinin yüzde 94'ü eleman talebi, yüzde 59,7'si mevzuat danışmanlığı, yüzde 41,8'i işbaşı eğitim programı, yüzde 3'ü kısa çalışma ödeneği ve kurs hizmetlerinden faydalanmıştır. Özellikle kısa çalışma ödeneği almak için diğer sektörlere göre İmalat sektörü işverenleri İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu sonuçtan hareketle Kastamonu ilinde, ekonomik kriz ya da zorlayıcı sebepler dolayısıyla İmalat sektöründeki işyerlerinin İŞKUR'dan daha çok destek almış olduğu söylenebilir.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Kastamonu ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

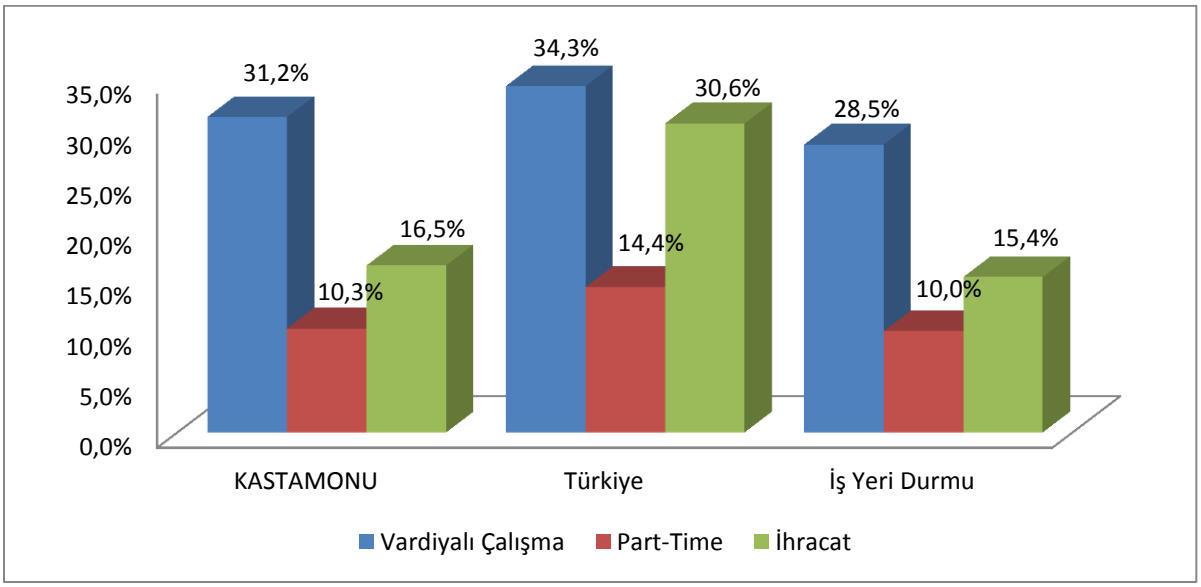

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Kastamonu ilinde ise bu oran yüzde 31,2 olarak gerçekleşmiştir. Ancak Kastamonu ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 28'5'i vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Bu farklar part-time çalışma yapılan işyerleri için belirgin olmamakla birlikte ihracat yapma durumu için aynı husus söz konusu değildir.

Kastamonu ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda vardiyalı çalışma ve ihracat yapmaktadır. Part-time çalışanı olan işyeri oranı İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri ile il genelindeki tüm işyerlerinde hemen hemen aynı orana sahiptir.

Mevcut İstihdam

Kastamonu ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Kastamonu ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 12 bin 817 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 9 bin 231 çalışan erkeklerden, 3 bin 587 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
İmalat	4.244	2.076	6.320
Toptan ve perakende ticaret	1.805	406	2.211
İnşaat	1.186	86	1.272
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	348	407	755
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	564	181	745
Eğitim	123	144	267
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	113	154	267
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	231	1	232
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	157	69	225
Ulaştırma ve depolama	172	14	186
Madencilik ve taş ocakçılığı	131	11	142
Gayrimenkul faaliyetleri	60	19	79
Diğer hizmet faaliyetleri	49	7	56
Finans ve sigorta faaliyetleri	36	2	38
Bilgi ve iletişim	12	10	22
Genel Toplam	**9.231**	**3.587**	**12.817**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Kastamonu ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Kastamonu ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 46 oranında, kadınlarda ise yüzde 58 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Erkek ve kadınlarda geriye kalan yüzde 54'lük ve yüzde 42'lik oranlarda diğer sektörlerde çalışma durumu tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayıları içinde ise İmalat sektöründe çalışma oranı yüzde 49 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Eğitim ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

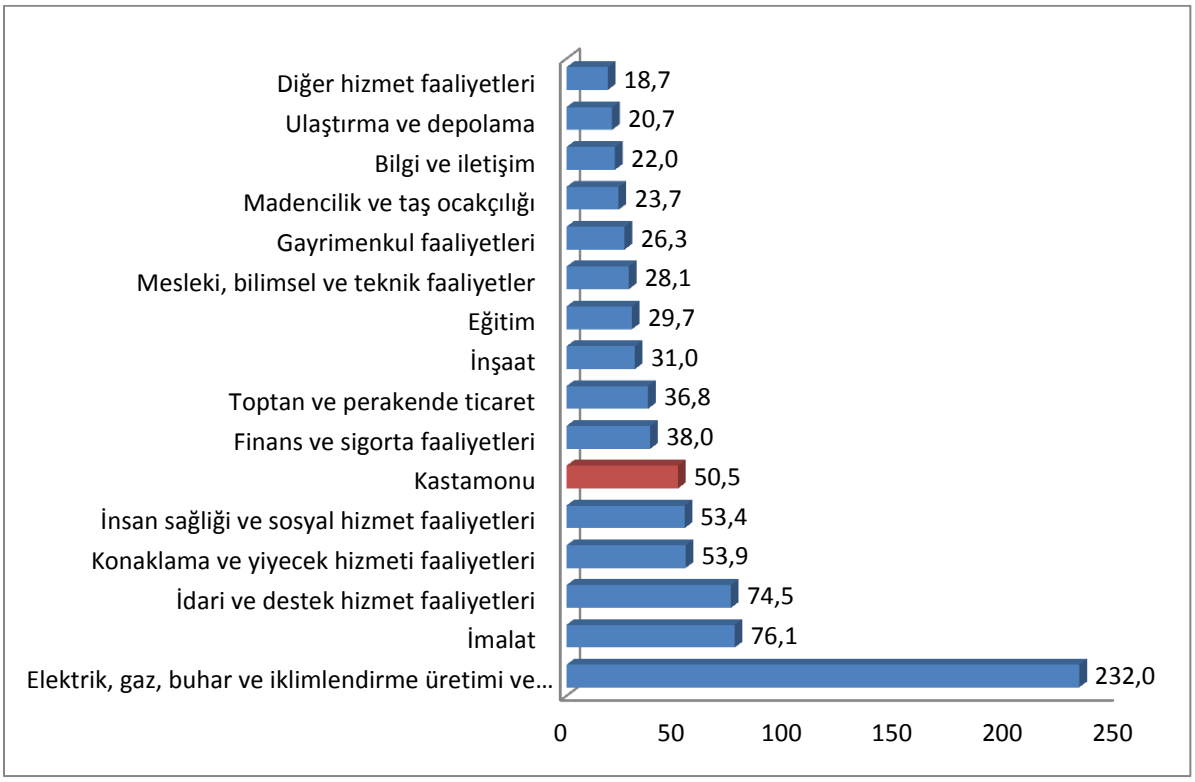

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te Kastamonu ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 50 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe bulunmaktadır. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörünün ilk sırada yer almasının sebebi araştırma kapsamında il genelinde bu sektörde faaliyet gösteren işyeri sayısının az olmasına karşın o işyerlerinde çalışan sayısının fazla olmasından kaynaklanmaktadır. İkinci sırada bulunan İmalat sektöründe ortalama 76 kişi, üçüncü sırada bulunan İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe ise ortalama 75 kişi istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Kastamonu ili için en yüksek istihdamı barındıran bir sektör olduğu daha önce ifade edilmişti. İmalat sektöründeki işyeri sayısının da diğer sektörlere nazaran daha fazla olması ortalama çalışan sayısı sıralamasında bu sektörün ikinci sırada olmasının sebebini oluşturmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2.809	727	3.535
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	2.321	999	3.320
Hizmet ve Satış Elemanları	1.221	633	1.854
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	982	605	1.587
Profesyonel Meslek Mensupları	480	276	756
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	659	88	747
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	431	232	662
Yöneticiler	206	23	228
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	122	5	127
Genel Toplam	**9.231**	**3.587**	**12.817**

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 27,6'sı, erkek çalışanların yüzde 30,4'ü ve kadın çalışanların yüzde 20,3'ü bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer almakta ve yüzde 25,9 oranında çalışanı barındırmaktadır.

Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda çalışanlar incelendiğinde ise; yüzde 65,9 oranında erkek çalışanın, yüzde 34,1 oranında ise kadın çalışanın olduğu görülmektedir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	723	602	1.325
5-9	1.713	1.301	3.014
10-14	2.131	518	2.649
15-19	1.231	373	1.603
20-24	1.416	276	1.693
25+	2.018	515	2.533
Genel Toplam	**9.231**	**3.587**	**12.817**

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Bu tabloda öne çıkan en önemli husus; işyeri yaşı büyüdükçe toplam çalışanlar içerisinde kadınların oranında azalma meydana gelmesidir. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 45,4'ü kadınlardan oluşmaktayken, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 43,2; 10-14 yaş için yüzde 19,5; 15-19 yaş için yüzde 23,2 olarak gerçekleşmiştir. 20-24 yaş arasında olan işyerlerinde kadınların oranı yüzde 16,3; 25+ yaş için yüzde 20,3 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 13'de ise Kastamonu ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Erkek işgücünün en fazla çalıştığı ilk üç meslek; Temizlik Görevlisi, Elektrikçi (Genel), Güvenlik Görevlisi (Silahsız) meslekleridir. Kadınlarda ise Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi, Temizlik Görevlisi meslekleri ilk üç sırayı oluşturmaktadır. Toplamda en fazla çalışanı olan meslekler sıralaması Makineci (Dikiş), Temizlik Görevlisi, Konfeksiyon İşçisi şeklindedir.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
Temizlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Elektrikçi (Genel)	Konfeksiyon İşçisi	Temizlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Temizlik Görevlisi	Konfeksiyon İşçisi
Kamyon Şoförü	Garson (Servis Elemanı)	Elektrikçi (Genel)
Marangoz	Bulaşıkçı (Stevard)	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Beton ve Betonarme Kalıpçısı	Aşçı	Garson (Servis Elemanı)
Makineci (Dikiş)	Ön Muhasebeci	Kamyon Şoförü
Şoför-Yük Taşıma	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Aşçı
Büro Memuru (Genel)	Kalite Kontrolcü-Tekstil	Büro Memuru (Genel)
Aşçı	Kasiyer	Marangoz

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanı en fazla olan meslekler tablosuna bakıldığında İmalat sektörünün ve ardından Hizmet sektörünün ildeki ağırlığı görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

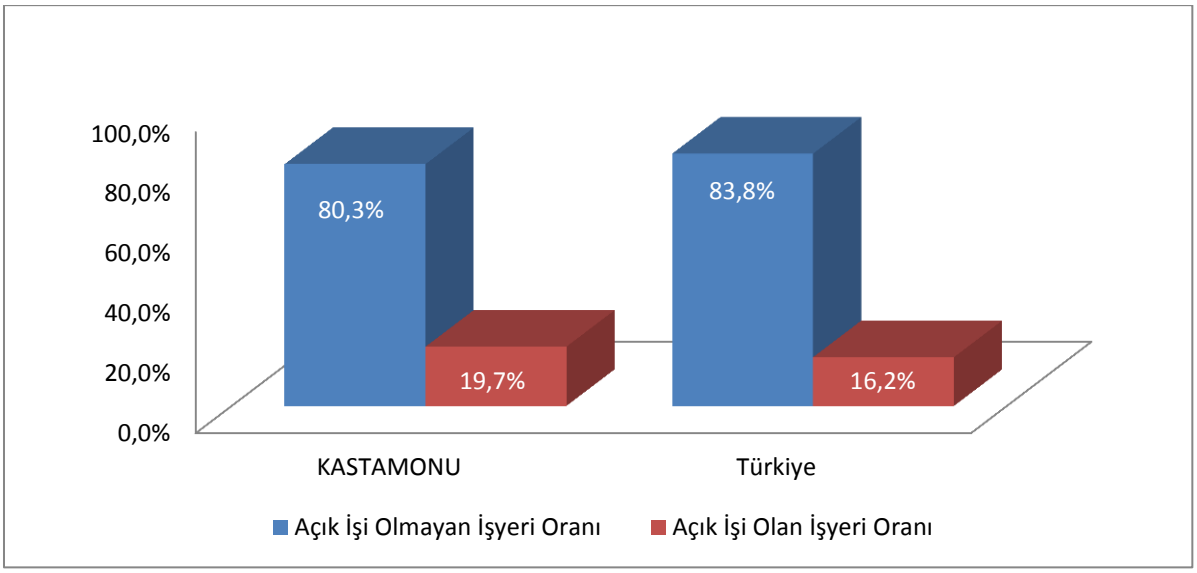

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 19,7'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasına göre yüksek olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Kastamonu ilinde yapılan araştırmada 269 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
İmalat	171
Toptan ve perakende ticaret	46
İnşaat	15
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	13
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	10
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	7
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3
Eğitim	3
Ulaştırma ve depolama	2
Genel Toplam	**269**

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 269 kişilik açık işin yüzde 63,6'sına tekabül eden 171 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri olmuştur.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	5,3%	42,9%
Toptan ve perakende ticaret	2,0%	23,7%
Eğitim	1,1%	22,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1,3%	21,4%
İmalat	2,6%	20,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,4%	20,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2,6%	20,0%
İnşaat	1,1%	15,4%
Ulaştırma ve depolama	1,1%	11,1%
Genel Toplam	**2,1%**	**19,7%**

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Kastamonu ilinde açık iş oranı yüzde 2,1 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Kastamonu ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri

bağlamında her 98 kişilik dolu kadronun yanında 2 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 5,3 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında da yüzde 42,9 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörü ön plana çıkmıştır. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörünü yüzde 23,7 ile Toptan ve Perakende Ticaret ve yüzde 22,2 ile Eğitim sektörleri takip etmektedir.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

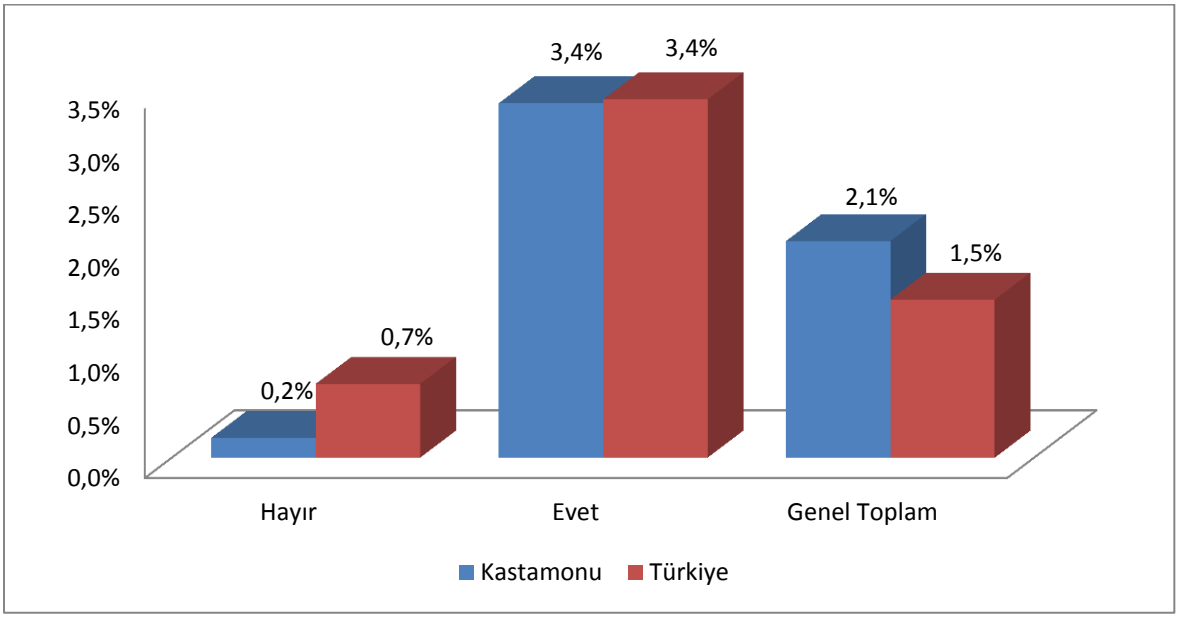

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 3,4; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,2 olarak gerçekleşmiştir. Kastamonu ilinin bu oranları Türkiye ortalaması ile benzerlik göstermektedir. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

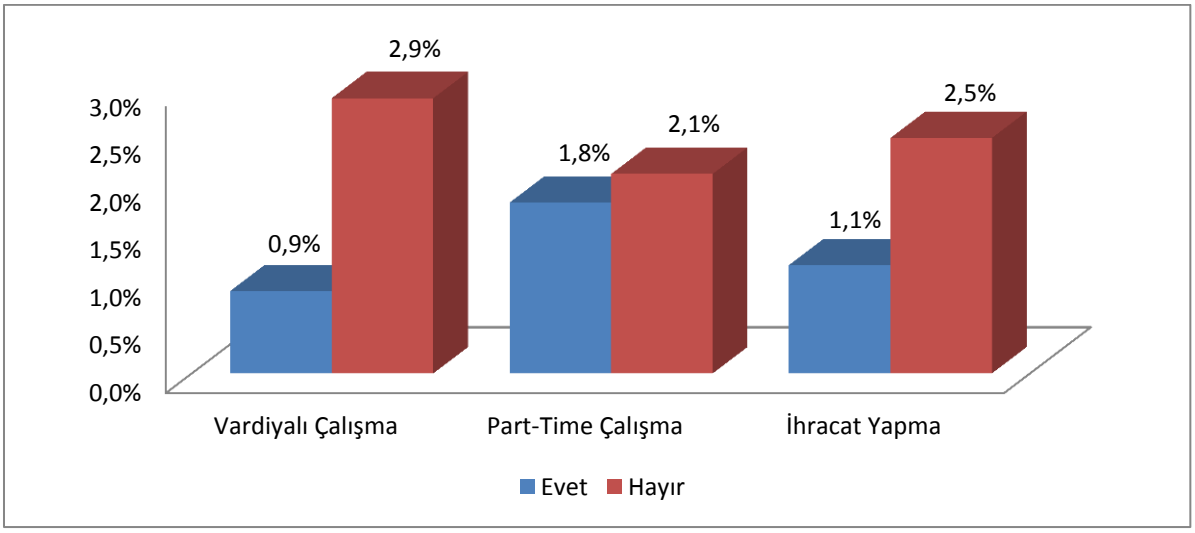

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 0,9, vardiyalı çalışma yapmayan işyerlerinde ise yüzde 2,9 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 1,8, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 2,1'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 1,1, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 2,5 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

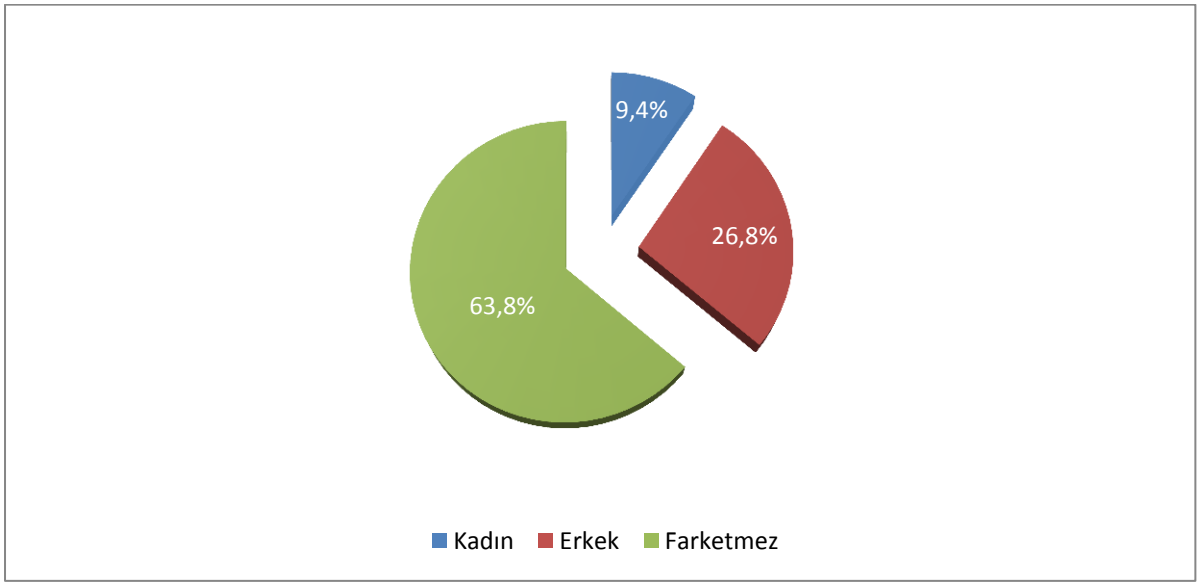

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 18'de ise Kastamonu ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 26,8'inde işverenlerin erkek işgücü

talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 9,4 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 63,8 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

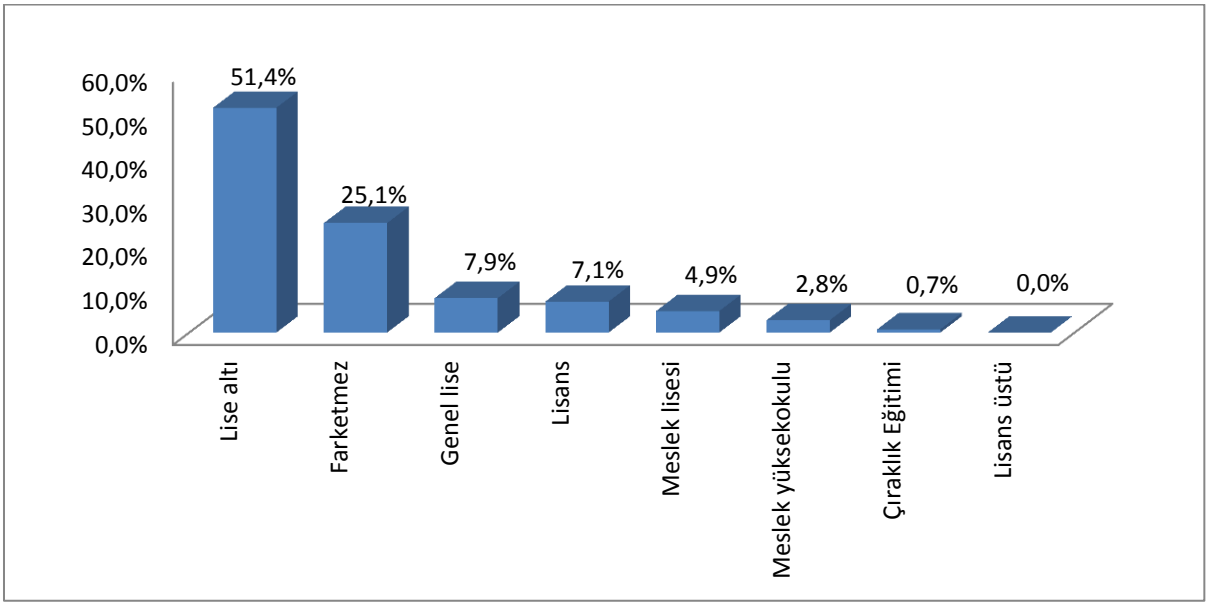

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Kastamonu ilindeki açık işlerin yüzde 51,4'ünde işverenler asgari lise altı öğrenim düzeyindeki iş gücü talep etmiştir. Buradan açık işlerin yarısında işverenlerin lise altı öğrenim seviyesini yeterli gördükleri ön plana çıkmıştır. İşverenlerin yüzde 25,1'i ise açık işlerinde öğrenim düzeyinin fark etmediğini belirtmişlerdir.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

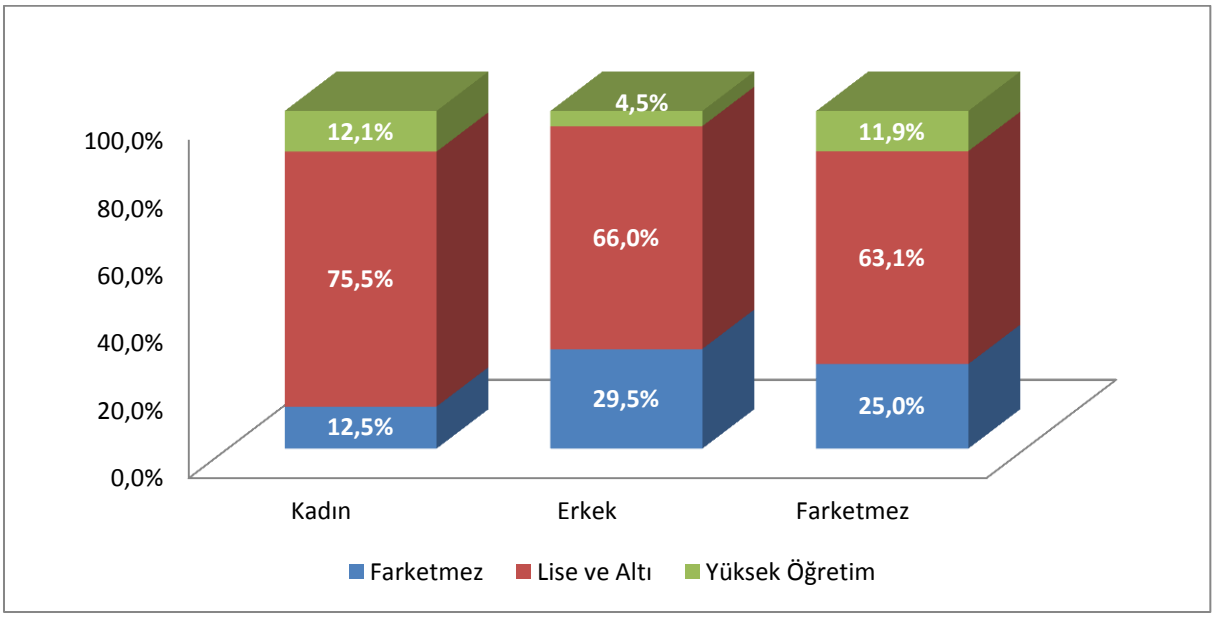

Kaynak: İPA 2016

Şekil 20'de görüleceği üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda lise ve altı ve yükseköğretim seviyesinde işgücü talep edilmiştir. Açık işinde öğrenim seviyesini fark etmez olarak belirten işverenler cinsiyet tercihinde daha çok erkek işgücü istediklerini beyan etmişlerdir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 16'da Kastamonu ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Fark etmez	Lise ve Altı	Yükseköğretim
İmalat	33,9%	64,3%	1,8%
İnşaat	57,1%	21,4%	21,4%
Toptan ve perakende ticaret	2,2%	97,8%	-
Ulaştırma ve depolama	-	100,0%	-
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	-	100,0%	-
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	-	-	100,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	-	100,0%	-
Eğitim	-	66,7%	33,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	-	-	100,0%
Genel Toplam	**25,1%**	**65,0%**	**9,9%**

Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece iki sektör bulunmaktadır. Bu sektörler; Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleridir.

Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki açık işlerin yüzde 97,8 gibi büyük bir kısmında lise altı eğitim düzeyi talebinde bulunulmuştur.

Açık işlerinde büyük oranda herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen sektörler ise İnşaat ve İmalat sektörleri olmuştur. İnşaat sektöründeki açık işlerin yüzde 57,1 'inde işverenler ''fark etmez'' seçeneğini tercih etmişlerdir. Bu sektördeki açık işlerin yüzde 21,4'ünde lise altı ve yine aynı oranda yükseköğretim mezunları talep edilmiştir.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; Ulaştırma ve Depolama, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

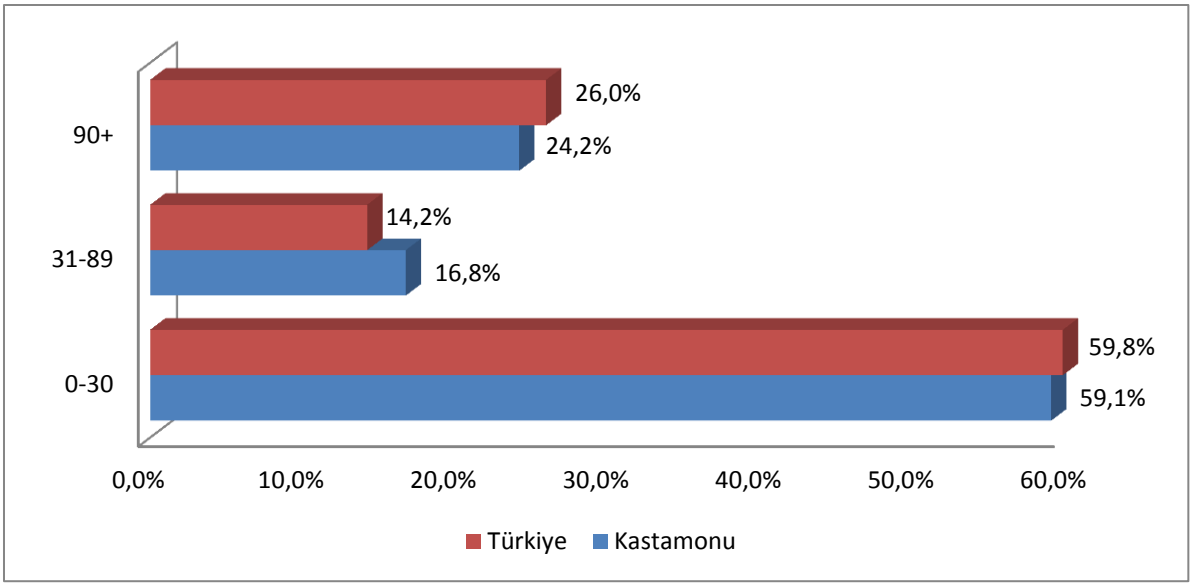

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Kastamonu ilinde açık işlerin yüzde 59,1'i 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye ortalaması ile benzerlik göstermektedir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 16,8'dir. Bu oran da Türkiye geneline göre yüksek gerçekleşmiş olup, 90 ve daha fazla günde aranan açık işlerin oranına bakıldığında bu sefer Kastamonu'da gerçekleşen oran Türkiye geneline göre düşük kalmıştır. Yani Kastamonu ilinde açık işlerin Türkiye geneline göre daha kısa sürede karşılandığı söylenebilir.

Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
0-30	68,3%	38,0%	66,5%	59,1 %
31-89	11,9%	19,5%	16,3%	16,8%
90+	19,9%	42,4%	17,2%	24,2 %
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 68,3 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 38 olarak tespit edilmiştir. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık iş arama süresi yüzde 11,9 iken, erkeklerde yüzde 19,5 oranında gerçekleşmiştir. 90 gün ve daha fazla süredir aranan açık işlerde erkekler kadınlara nazaran daha ön plandadır.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

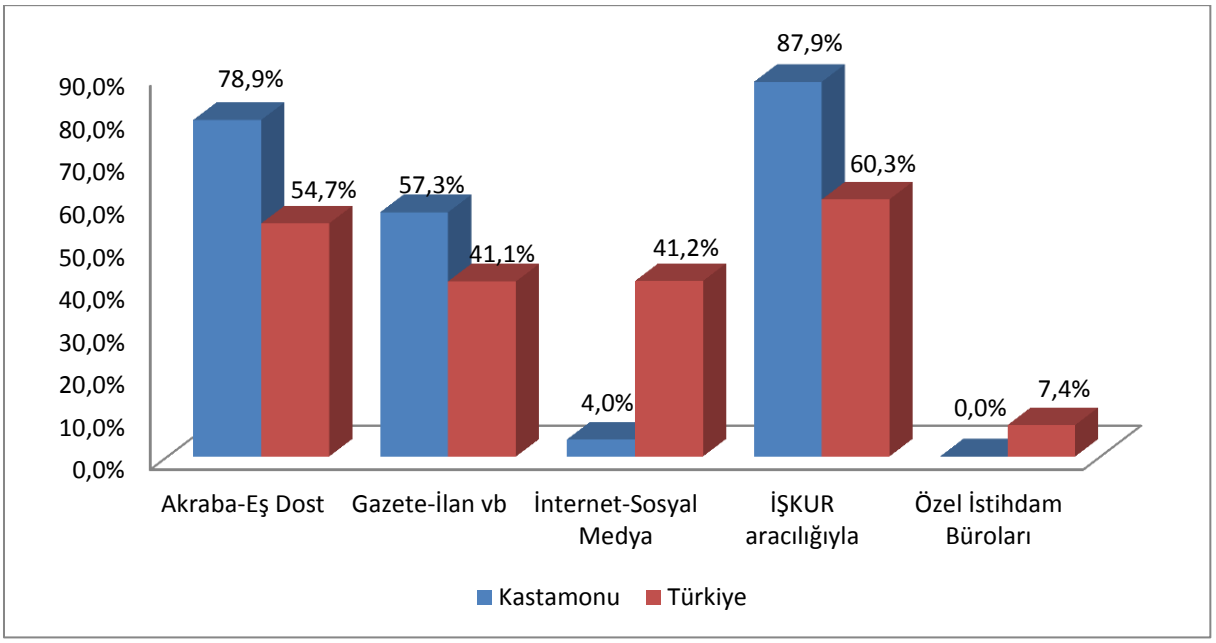

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22'de Kastamonu ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Kastamonu ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 87,9 gibi büyük bir oranı İŞKUR'a verilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir. Kastamonu ilinde işverenler daha sonra Akraba-Eş Dost ve Gazete-İlan vb. arama kanallarını kullanmıştır. Bu üç arama kanalı için Kastamonu ilinin Türkiye gerçekleşmelerine göre daha yüksek bir oranda olduğu görülmektedir. Ancak İnternet-Sosyal Medya arama kanalının Türkiye ortalamasının oldukça altında olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte Kastamonu ilinde hiç Özel İstihdam Bürosu bulunmamaktadır.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla
Çıraklık Eğitimi	-	100,0%	-	100,0%
Lise Altı	84,0%	74,4%	-	93,4%
Genel Lise	52,3%	19,1%	14,3%	61,7%
Meslek Lisesi	77,4%	15,5%	-	84,8%
Meslek Yüksekokulu	73,1%	-	28,8%	71,2%
Lisans	58,1%	-	29,2%	88,5%
Fark etmez	86,0%	63,8%	-	86,7%
Genel Toplam	**78,9%**	**57,2%**	**4,0%**	**87,9%**

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde Özel İstihdam Bürosu olmadığından işverenler açık işlerini diğer arama kanalları vasıtasıyla karşılamaya çalışmaktadır. Çıraklık eğitiminde yüzde 100 oranında İŞKUR ve Gazete-İlan kanalları kullanılmıştır. Lise altı seviyesinde yüzde 93,4 oranında İŞKUR aracılığıyla işverenler açık işlerini karşılamaya çalışmışlardır. Talep edilen öğrenim seviyesi yükseldikçe Gazete-İlan vasıtasıyla açık iş karşılama talebi düşmekte, buna karşın İnternet-Sosyal Medya kullanımı artmaktadır. Kastamonu ilinde hemen hemen her eğitim seviyesinde karşılanmak istenen açık iş için en çok tercih edilen arama kanalı İŞKUR olmuştur.

Şekil 23'te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: İŞKUR Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

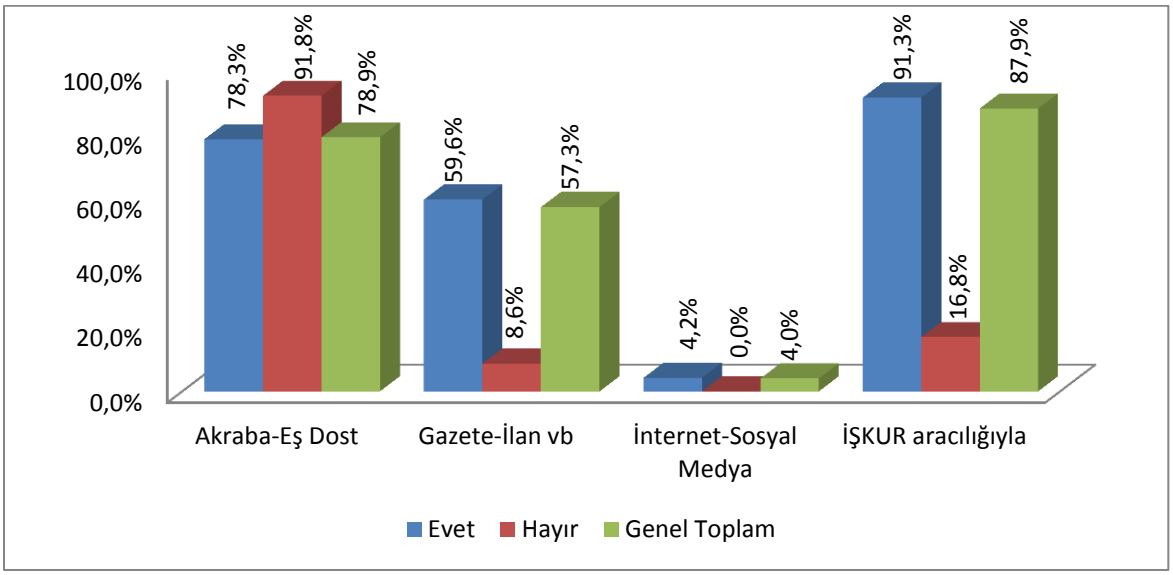

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 91,3 gibi önemli bir oranda İŞKUR'u arama kanalı olarak kullandığı tespit edilmiştir. Bu oran İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri için yüzde 16,8'de kalmıştır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmayan işyerleri yüzde 91,8 oranında akraba-eş dost arama kanalını kullanmışlardır.

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Sıralaması

Beceriler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	2	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	7	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	3	4	1	4	3
Takım Çalışması	4	3	9	3	4
Bilgisayar Kullanımı	6	5	3	6	5
Proje Tabanlı Çalışma	5	-	6	7	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	7	8	5	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	9	6	5	8	8
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	8	8	4	9	9

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Kastamonu ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, daha sonra İletişim ve İfade Yeteneği, Takım Çalışması, Bilgisayar Kullanımı, Proje Tabanlı Çalışma, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Satış ve Pazarlama becerisi, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme gelmektedir.

Kastamonu ilinde açık işlerde Yabancı Dil becerisi işverenler tarafından talep edilmediği için bu tabloda yer almamıştır.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş Sayısı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	103
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	63
Hizmet ve Satış Elemanları	31
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	29
Profesyonel Meslek Mensupları	19
Teknisyenler Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	13
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	11
Genel Toplam	**269**

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; açık işlerin en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 38,2'dir. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Açık iş sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Kastamonu ili için tespit edilen yüzde 2,1 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 3 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Profesyonel Meslek Mensupları, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar gelmektedir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	3,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	2,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1,8%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1,7%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1,6%
Hizmet ve Satış Elemanları	1,6%
Genel Toplam	**2,1%**

Kaynak: İPA 2016

Özellikle Yöneticiler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir. Bu nedenle yukarıdaki tabloda bu meslek gurupları yer almamaktadır.

Tabloda dikkati çeken diğer bir husus ise ilk iki meslek grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında açık iş oranının il genelinin altında kalması olmuştur.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	20,0%	4,2%	1,8%	4,1%
Hizmet ve Satış Elemanları	8,0%	18,5%	8,9%	11,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	67,8%	2,8%	5,8%	10,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	-	1,5%	10,5%	7,1%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	-	47,7%	16,9%	23,5%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	4,2%	11,5%	2,0%	4,7%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	-	13,9%	54,2%	38,3%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 67,8 oranında Nitelik Gerektirmeyen Meslekler; yüzde 20 oranında Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar; yüzde 8 oranında Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise daha fazla meslek grubunda olduğu görülmektedir. Örneğin; Sanatkârlar ve

İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda kadın işgücü tercihinde bulunulan açık işlerde hiç talep bulunmazken, erkek işgücü taleplerinde yüzde 47,7'si bu meslek grubunda verilmiştir.

Ayrıca yukarıdaki tabloda görülen oranlardan farklı olarak Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu, herhangi bir cinsiyet tercihinde en fazla oranda bulunmayan bir alan olmuştur. Zira bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 87,5'inde işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir.

En fazla oranda erkek işgücü tercihinde bulunulmuş olan meslek grupları ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Hizmet ve Satış Elemanları ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grupları olmuştur.

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Bilgisayar kullanımı, ikinci sırada İletişim ve İfade Yeteneği gelmiştir.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, daha sonra İletişim ve İfade Yeteneği ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri önemlidir.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmıştır.

Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda ise ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci sırada ise İletişim ve İfade Yeteneği yer almıştır.

Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlarda ilk sırayı Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi alırken, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ikinci sırada yer almıştır.

Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ise Proje Tabanlı Çalışmanın ilk sırada talep edildiği tek meslek grubu olmuştur.

Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda çalışanlar için talep edilen ilk beceri Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olurken, ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi yer almıştır.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceriler	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	3	1	1	2	2	2	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	-	1	2	-	1	5	1	2
İletişim ve İfade Yeteneği	2	2	4	2	4	6	4	3
Takım Çalışması	5	5	3	-	3	-	3	4
Bilgisayar kullanımı	1	7	-	4		4	-	5
Proje Tabanlı Çalışma	-	-	-	3	5	1	-	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	4	6	6	6	-	3	5	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	6	4	5	5	-	7	6	8
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	-	8	-	7	6	8	7	9

Kaynak: İPA 2016

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	73,0%	36,5%	9,0%	63,7%
Hizmet ve Satış Elemanları	59,6%	3,3%	6,7%	93,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	54,9%	58,3%	-	89,7%
Profesyonel Meslek Mensupları	52,8%	-	35,2%	94,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	84,1%	48,9%	-	80,9%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	75,9%	15,9%	8,2%	34,8%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	94,2%	96,1%	-	98,1%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 98,1'i İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Bu tabloda öne çıkan bir diğer husus arama kanalları içinde meslek grupları bazında en yüksek oranda kullanılan iki arama kanalı mevcuttur. Bunlardan birisi İŞKUR diğeri de Akraba-Eş, Dost aracılığıdır.

Tablo 25: En Fazla Açık İş Olan Meslekler ve Bu Mesleklerden İstenen Beceri Sıralaması

Meslekler	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	İletişim ve İfade Yeteneği	Takım Çalışması	Bilgisayar kullanımı	Proje Tabanlı Çalışma	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme
Makineci (Dikiş)	2	1	4	3	-	-	-	-
Ütücü	1	2	4	3	-	-	-	-
Kalite Kontrolcü-Tekstil	2	1	4	3	-	-	-	-
Reyon Görevlisi	3	2	1	-	-	-	-	-
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	1	2	-	3	-	-	-	-
Marangoz	2	1	-	-	-	-	-	-
Paketleme İşçisi	1	3	-	2	-	-	-	-
İplik Temizleme İşçisi	1	2	-	3	-	-	-	-
Elektrikçi (Genel)	1	2	-	3	-	4	-	5
İnşaat Teknolojisi Teknikeri	5	6	7	-	4	2	1	3

Kaynak: İPA 2016

Tablo 25'te Kastamonu ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Makineci (Dikiş), Kalite Kontrolcü-Tekstil ve Marangoz mesleklerinde becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. Ütücü, Ortacı/Ayakçı (Tekstil), Paketleme İşçisi, İplik Temizleme İşçisi, Elektrikçi (Genel) mesleklerinde ise talep edilen becerilerin başında Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Reyon Görevlisi mesleği için İletişim ve İfade Yeteneği talep edilmiştir. İnşaat Teknolojisi Teknikeri mesleği için ise Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Proje Tabanlı Çalışma ve Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerileri ilk üç önceliği mevcuttur.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Fazla Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel Toplam
Paketleme İşçisi	Marangoz	Makineci (Dikiş)
Temizlik Görevlisi	Elektrikçi (Genel)	Ütücü
Yemek Dağıtım Elemanı (Kepçeci)	Kaşar Peyniri İmalat Ustası	Kalite Kontrolcü-Tekstil
Bulaşıkçı (Stevard)	Ütücü	Marangoz
Ön Muhasebeci	Kapıcı	Reyon Görevlisi
Satış Danışmanı	Elektrik Teknisyeni	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)
Büro Memuru (Genel)	Cnc Freze Tezgahı Operatörü	İplik Temizleme İşçisi
Satış Temsilcisi / Plasiyer	Garson (Servis Elemanı)	Paketleme İşçisi
Telefon Santral Operatörü	İnşaat Teknolojisi Teknikeri	Elektrikçi (Genel)
-	Bekçi	İnşaat Teknolojisi Teknikeri

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Makineci (Dikiş), Ütücü, Kalite Kontrolcü-Tekstil, Marangoz, Reyon Görevlisi, Ortacı/Ayakçı (Tekstil), İplik Temizleme İşçisi, Paketleme İşçisi, Elektrikçi (Genel) ve İnşaat Teknolojisi Teknikeri meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Paketleme İşçisi, Temizlik Görevlisi, Yemek Dağıtım Elemanı (Kepçeci), Bulaşıkçı (Stevard), Ön Muhasebeci, Satış Danışmanı, Büro Memuru (Genel) ve Satış Temsilcisi / Plasiyer ve Telefon Santral Operatörü meslekleridir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Marangoz, Elektrikçi (Genel), Kaşar Peyniri İmalat Ustası, Ütücü, Kapıcı, Elektrik Teknisyeni, Cnc Freze Tezgahı Operatörü, Garson (Servis Elemanı), İnşaat Teknolojisi Teknikeri ve Bekçi meslekleridir.

Tablo 27: Açık İşlerde Cinsiyete Göre İstenen Beceriler

Beceriler	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3	2	1	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	3	2
Takım Çalışması	2	3	2	3
İletişim ve İfade Yeteneği	4	4	4	4
Bilgisayar kullanımı	5	7	5	5
Satış ve Pazarlama Becerisi	7	5	6	6
Proje Tabanlı Çalışma	-	6	9	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	8	8	8
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	-	9	7	9

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki tablo cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralamasını yansıtmaktadır. Kadınlarda ve erkeklerde ilk sırayı Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisinin aldığı görülmektedir. Kadınlarda bu beceriyi, Takım Çalışması ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik takip etmiştir. Erkeklerde ise sıra değişerek ikinci sırayı Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, üçüncü sırayı ise Takım Çalışması almıştır. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ikinci öncelik de Takım Çalışması becerisi olarak görülmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Kastamonu ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

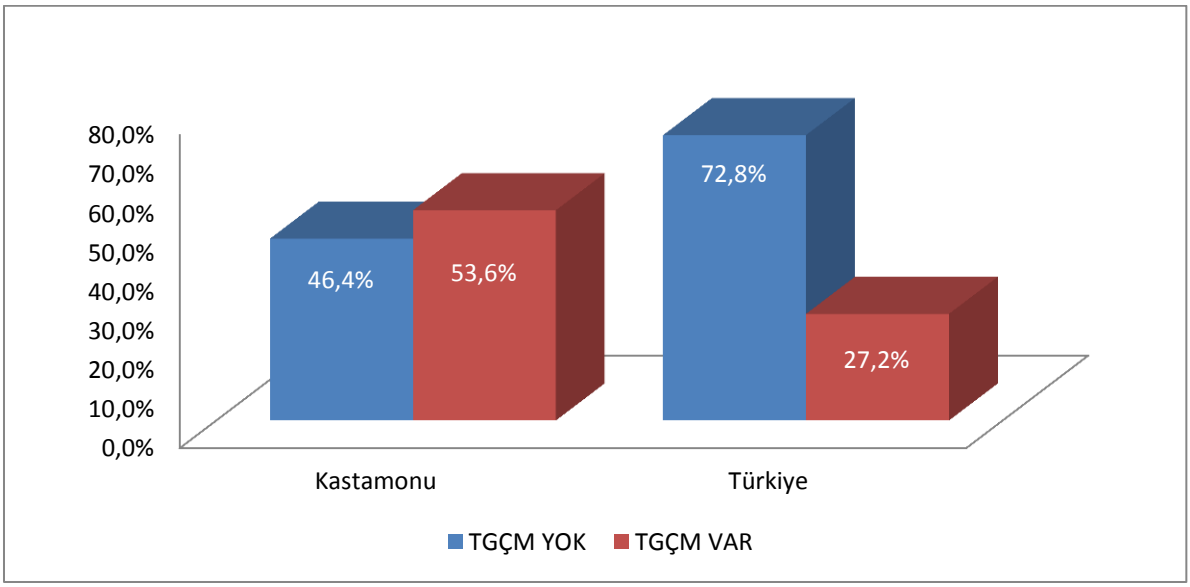

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20+ istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 971 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Kastamonu ilinde ise 20+ istihdamlı 254 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 136 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 53,6 ile Kastamonu ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

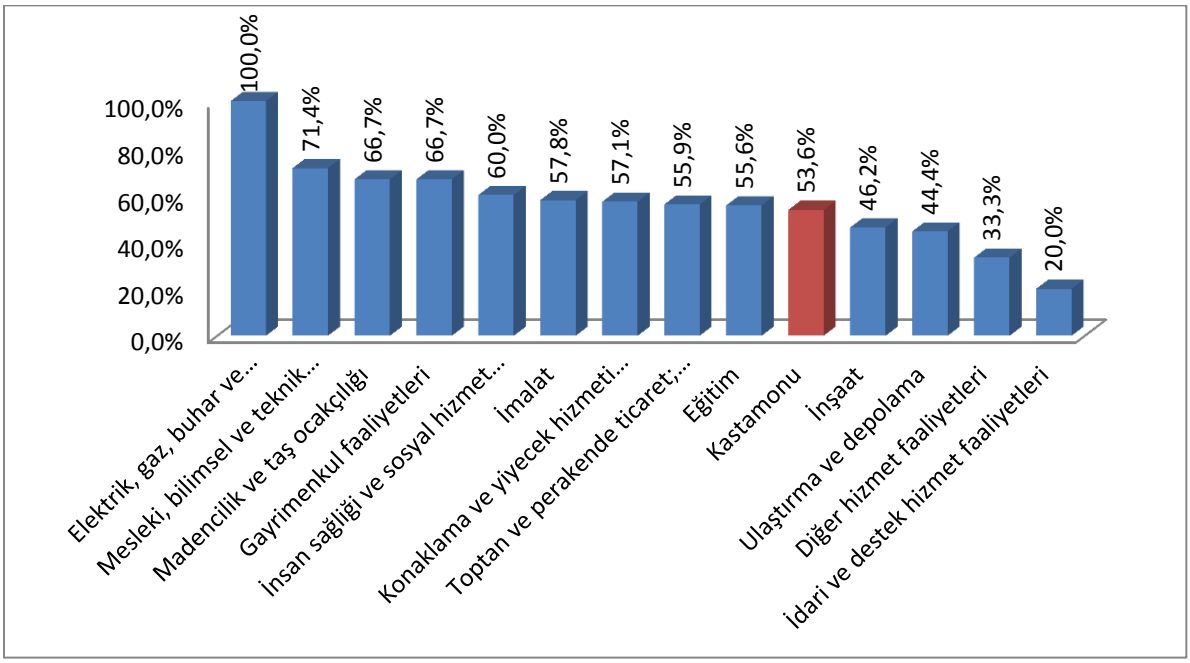

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler**,** Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Gayrimenkul Faaliyetleri ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri gibi sektörlerde de eleman temininde güçlük çekme oranının yüksek olduğu, bunun sebebinin ilde bu sektörlerde çalışabilecek yeterli bilgi ve tecrübeye sahip işgücünün yetersiz olmasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

İnşaat, Ulaştırma ve Depolama, Diğer Hizmet Faaliyetleri ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde ise eleman temininde güçlük çekme oranının il genelinden düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 28: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	228
Toptan ve perakende ticaret	74
İnşaat	40
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	24
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	19
Madencilik ve taş ocakçılığı	15
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	13
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	10
Eğitim	7
Ulaştırma ve depolama	6
Gayrimenkul faaliyetleri	3
Diğer hizmet faaliyetleri	3
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2
Genel Toplam	**444**

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde yapılan araştırmada 444 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörlerinde yoğunlaşıldığı görülmektedir. Bu üç sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Kastamonu ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 77'sini oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük

çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki Kastamonu ilinde toplam çalışanların yüzde 76,5'i bu sektörlerde çalışmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre özellikle İmalat sektörü, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok güçlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 26: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Dağılımı

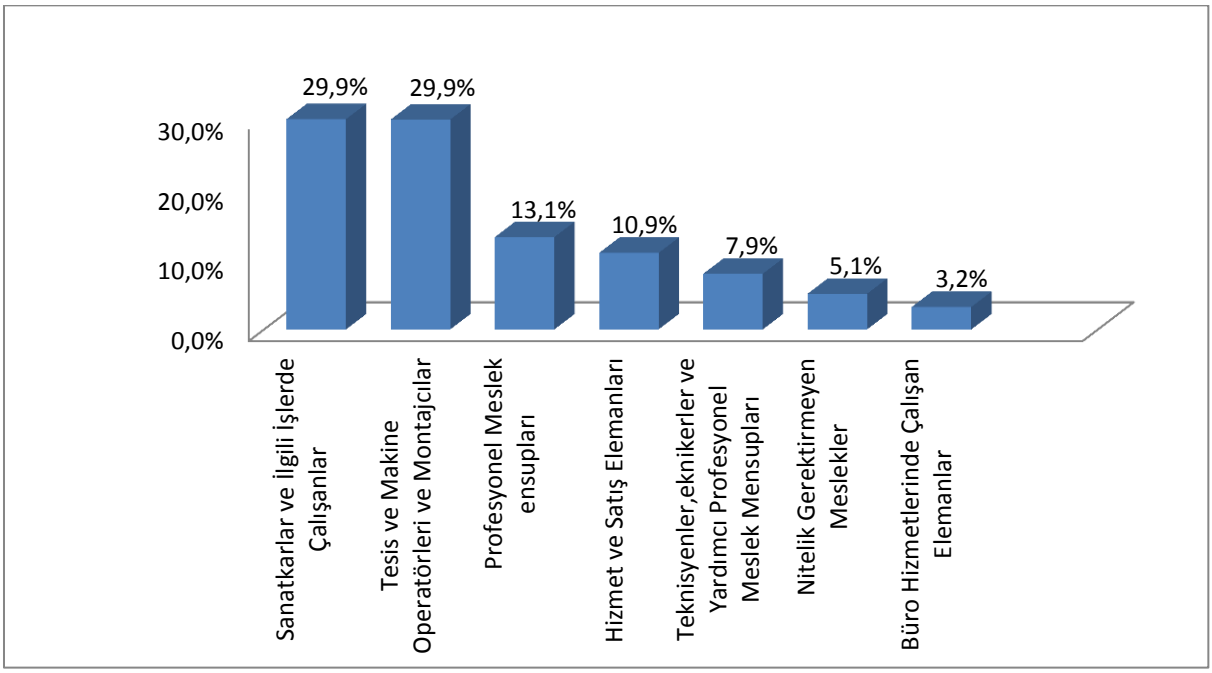

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 133 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 59,8'si bu meslek gruplarında yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek ikinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Kastamonu ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Türkiye genelinde temininde en az güçlük çekilen meslek grubu Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları iken Kastamonu ilinde Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, eleman temininde en az güçlük çekilen meslek grubu olmuştur.

Tablo 29: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslekler	TGÇM Dağılımı
Makineci (Dikiş)	18,2%
Garson (Servis Elemanı)	4,1%
İş Makineleri Operatörü	3,4%
Kamyon Şoförü	3,2%
İş Makineleri Bakım ve Onarımcısı	2,9%
Pazarlamacı	2,7%
Satış Danışmanı	2,5%
Hamal/Elle Taşıma	2,5%
Ön Muhasebeci	2,3%
Aşçı	2,3%

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 81 kişi ile Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 18 kişi ile Garson (Servis Elemanı), 15 kişi ile İş Makineleri Operatörü meslekleri takip etmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı, Pazarlamacı ve Aşçı mesleklerinin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Kastamonu ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

2015 yılı İşgücü Piyasası Analizinden farklı olarak İş Makineleri Operatörü, Kamyon Şoförü, İş Makineleri Bakım ve Onarımcısı ve Ön Muhasebeci gibi mesleklerde de eleman temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

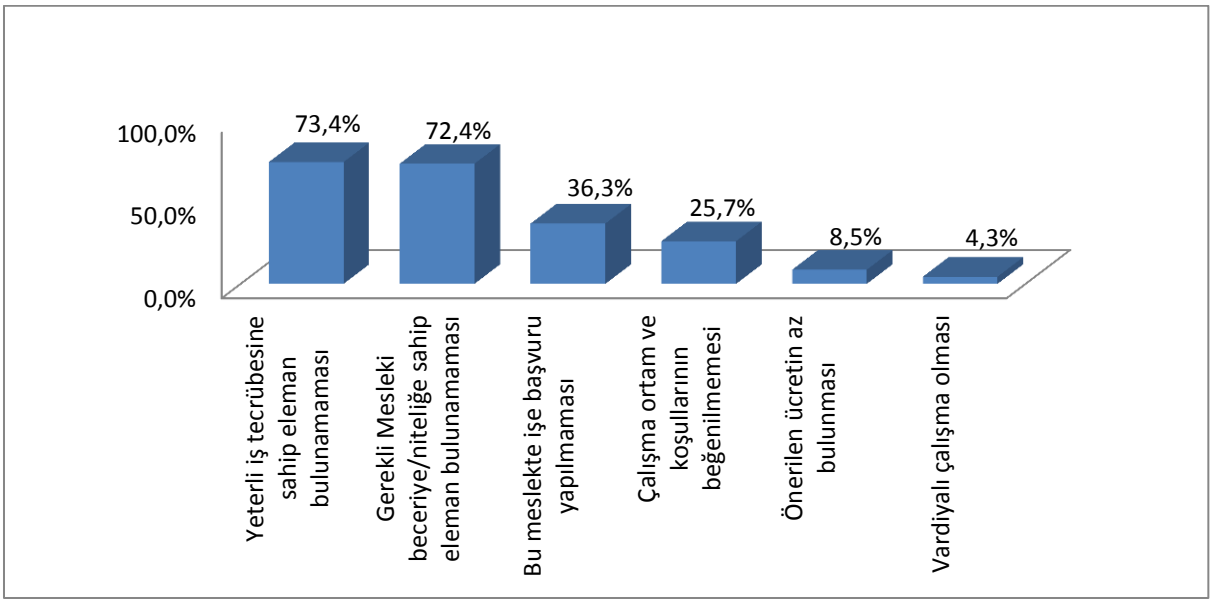

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Türkiye genelinde Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedeniyle eleman bulamama oranı % 54,8 iken ilde bu oran yüzde 73,4 olmuştur.

TGÇM Nedenlerinin Dağılımında ikinci sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

İlde eleman temininde güçlük çekmenin diğer nedenleri ise Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması, Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi, Önerilen Ücretin Az Bulunması ve Vardiyalı Çalışma Olması Şeklinde sıralanmaktadır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

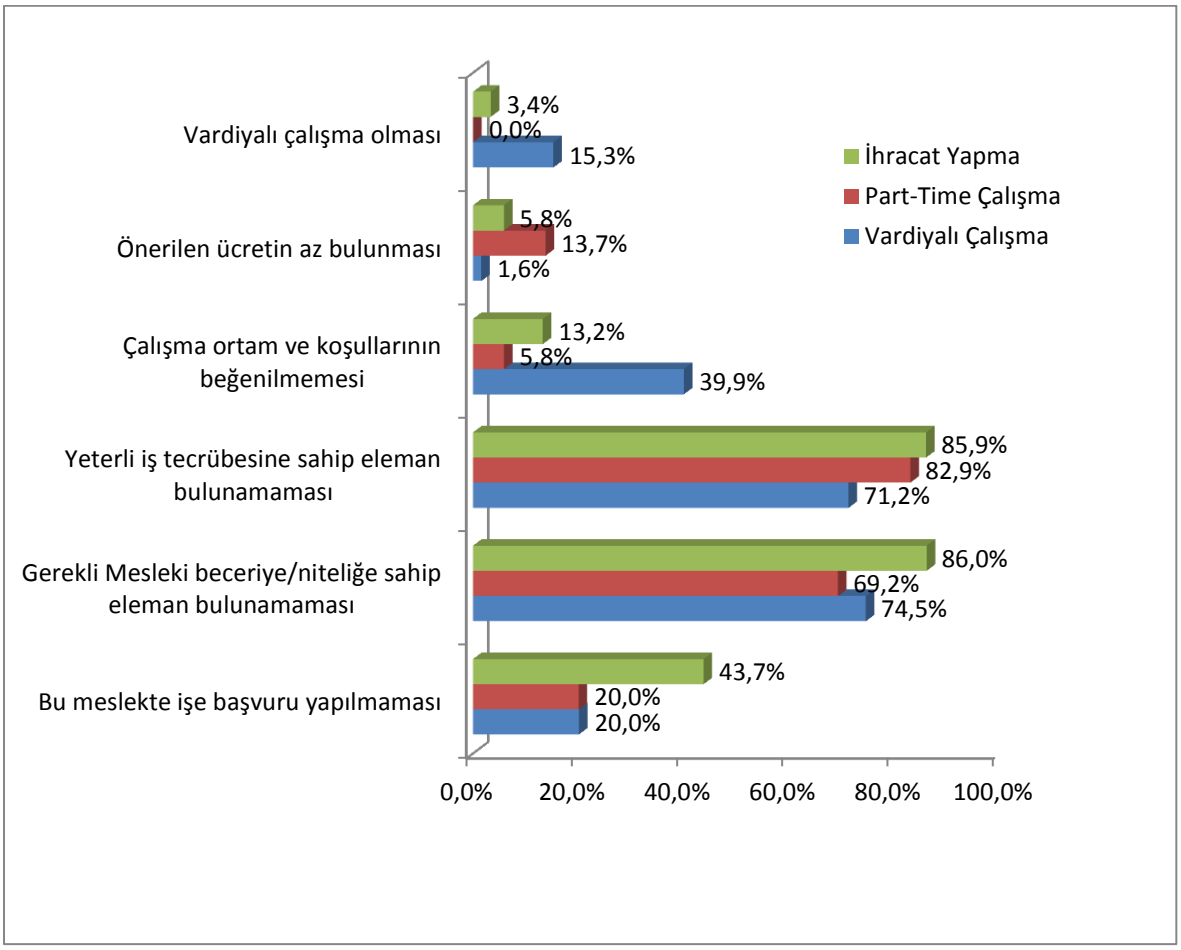

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; İhracat yapan işyerleri yüzde 86 oranında Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeniyle eleman bulamadıklarını belirtmişken, part-time çalışma yapan işyerlerinin yüzde 82,9'u Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedeniyle eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde de bu oran yüzde 74,5 olarak kendini göstermiştir.

İhracat yapan, part-time çalışma yapan ya da vardiyalı çalışma yapan işyerleri açısından eleman temininde güçlük çekmenin en önemli iki nedeni Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamamasıdır. Türkiye genelinde de işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin en önemli sebebinin Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamamasına dayanması, bu hususun ülkede genel bir problem halini aldığını göstermektedir.

Tablo 30: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslek Grupları	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	14,2%	100,0%	64,3%	21,6%	-	-
Hizmet ve Satış Elemanları	31,3%	62,5%	70,9%	18,7%	-	10,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	42,0%	4,7%	-	72,0%	18,7%	-
Profesyonel Meslek Mensupları	31,2%	44,9%	70,5%	33,4%	29,1%	-
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	34,8%	88,7%	79,5%	17,4%	6,9%	3,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	14,9%	81,2%	100,0%	38,2%	9,7%	28,4%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	49,1%	77,8%	75,7%	22,6%	3,1%	-
Genel Toplam	**36,3%**	**72,4%**	**73,4%**	**25,7%**	**8,5%**	**4,3%**

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Meslek grubu bazında bakıldığında da bu nedenle beraber Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması öne çıkan diğer nedendir.

Tabloda Çalışma Ortam ve Koşularının Beğenilmemesi nedeniyle eleman temininde güçlük çekme oranının en yüksek olduğu meslek grubu Nitelik Gerektirmeyen Meslekler olarak görülmektedir.

Önerilen Ücretin Az Bulunması nedeniyle eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslek grubu Profesyonel Meslek Mensuplarıdır.

Vardiyalı Çalışma nedeniyle eleman temininde güçlük çekme oranının en yüksek olduğu meslek grubu ise Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarıdır.

Tablo 31: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Makineci (Dikiş)	61,7%	75,3%	74,1%	24,7%	-	-
Garson (Servis Elemanı)	44,3%	66,8%	66,8%	22,2%	-	16,9%
İş Makineleri Operatörü	33,4%	86,2%	39,7%	-	26,9%	-
Kamyon Şoförü	-	77,7%	100,0%	70,6%	-	-
İş Makineleri Bakım ve Onarımcısı	23,1%	100,0%	100,0%	76,9%	-	-
Pazarlamacı	25,0%	83,3%	100,0%	-	-	-
Satış Danışmanı	27,4%	81,8%	91,0%	27,2%	-	18,2%
Hamal/Elle Taşıma	-	9,5%	-	90,5%	-	-
Ön Muhasebeci	19,8%	100,0%	70,0%	10,3%	-	-
Aşçı	20,0%	30,0%	90,0%	10,0%	-	-
Genel Toplam	**36,3%**	**72,4%**	**73,4%**	**25,7%**	**8,5%**	**4,3%**

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), İş Makineleri Operatörü, İş Makineleri Bakım ve Onarımcısı ve Ön Muhasebeci meslekleri olmak üzere toplam on mesleğin yarısının temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Kamyon Şoförü, Pazarlamacı, Satış Danışmanı ve Aşçı mesleklerinde ise temininde güçlük çekilme nedenlerinden, ilk sırayı Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması almıştır.

Önerilen Ücretin Az Bulunması nedeniyle eleman bulunamayan tek meslek İş Makineleri Operatörü iken Vardiyalı Çalışma olması nedeniyle eleman temininde güçlük çekilen iki meslek sırasıyla Satış Danışmanı ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri olmuştur.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Kastamonu ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Kastamonu ilinde işverenlerin yüzde 29'u istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2'si istihdamın artacağını öngörürken Kastamonu'da bu sayı 3'e yükselmekte olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke geneli yüzde 3,9 iken ilde bu oran yüzde 4,4 olarak öngörülmüştür.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artacak	Azalacak	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	33,3%	-	33,3%	33,3%
İmalat	28,9%	4,8%	20,5%	45,8%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	-	-	100,0%	-
İnşaat	15,4%	5,1%	12,8%	66,7%
Toptan ve Perakende Ticaret	40,7%	5,1%	30,5%	23,7%
Ulaştırma ve Depolama	33,3%	-	44,4%	22,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	28,6%	7,1%	21,4%	42,9%
Bilgi ve İletişim	-	-	100,0%	-
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	100,0%	-	-	-
Gayrimenkul Faaliyetleri	66,7%	-	-	33,3%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	-	14,3%	28,6%	57,1%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	10,0%	-	20,0%	70,0%
Eğitim	33,3%	-	33,3%	33,3%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	40,0%	-	20,0%	40,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	33,3%	-	33,3%	33,3%
Genel Toplam	29,0%	4,4%	24,0%	42,6%

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Toptan ve Perakende Ticaret ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmekte iken; istihdam eğiliminde azalış

bekleyen işverenlerin ise Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve İnşaat sektörlerinde olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İmalat	548	8,7%
İnşaat	103	8,1%
Toptan ve Perakende Ticaret	77	3,5%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	44	5,8%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	20	7,5%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	14	1,9%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	12	8,5%
Eğitim	10	3,7%
Ulaştırma ve Depolama	9	4,8%
Gayrimenkul Faaliyetleri	4	5,1%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	2	3,6%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1	2,6%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	-15	-6,6%
Genel Toplam	**829**	**6,5%**

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Kastamonu'da ise bu oran, yüzde 6,5 ile ülke genelinden yüksektir.

Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Bilgi ve İletişim, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri dışındaki tüm sektörlerde artış tahmin edilmektedir. Sayısal olarak artışın daha fazla İmalat sektöründeki artıştan kaynaklanacağı öngörülmektedir. Öyle ki Kastamonu'da beklenen 829 kişilik istihdam artışının yarısından fazlasının bu sektörde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, ilk sıradaki İmalat sektörü haricinde bu sıralamayı değiştirmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	399	12,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	265	7,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	72	4,6%
Hizmet ve Satış Elemanları	53	2,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	31	4,1%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	6	0,9%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3	0,5%
Genel Toplam	**829**	**6,5%**

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. Kastamonu ilinde ise ilk sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarında beklenmektedir. İstihdam artış beklentisinin olduğu ilk üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, Kastamonu ilinde beklenen tüm artışın yüzde 89 ‘unu oluşturmaktadır.

En az artış beklentisi ise Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grupları olup tüm artışın yalnızca yüzde 1,1’ini oluşturmaktadır. Yöneticiler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda ise istihdam artışı beklenmediği için tabloda yer verilmemiştir.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Makineci (Dikiş)	Konfeksiyon İşçisi
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Ambalajcı (El İle)
Ütücü	Şoför (Yolcu Taşıma)
Garson (Servis Elemanı)	Yapı Yalıtımcısı
Mermer İşçisi	Ambalajcı (Makine İle)
Betonarme Demircisi	Reyon Görevlisi
Bulaşıkçı (Stevard)	İnşaat Kalfası (Genel)
Kesimci (Konfeksiyon)	Elektrikçi (Genel)
Kalite Kontrolcü (Giyim Üretimi)	İnşaat Demiri Bağlama Ustası
Kontrplak Pres Operatörü-Ağaç	Topoğraf Yardımcı Elemanı

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Makineci (Dikiş), Ortacı/Ayakçı (Tekstil), Ütücü, Garson (Servis Elemanı), Mermer İşçisi, Betonarme Demircisi, Bulaşıkçı (Stevard), Kesimci (Konfeksiyon), Kalite Kontrolcü (Giyim Üretimi) ve Kontrplak Pres Operatörüdür. Konfeksiyon İşçisi, Ambalajcı (El İle), Şoför (Yolcu Taşıma), Yapı Yalıtımcısı, Ambalajcı (Makine İle), Reyon Görevlisi, İnşaat Kalfası (Genel), Elektrikçi (Genel), İnşaat Demiri Bağlama Ustası, Topoğraf Yardımcı Elemanı mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Ütücü, Mermer İşçisi meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan Kastamonu ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

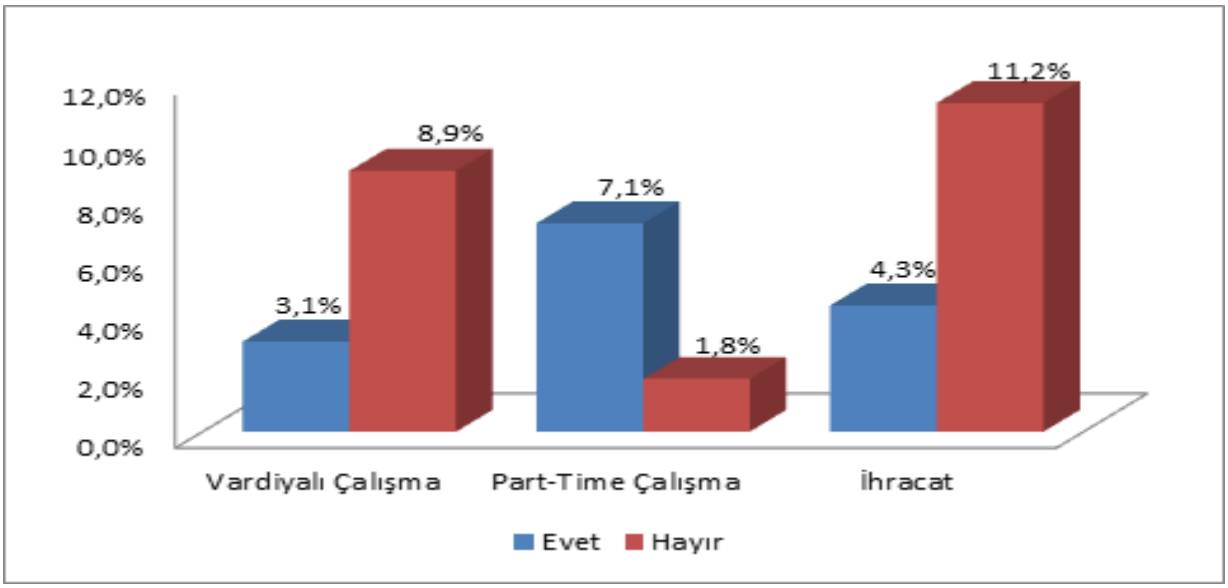

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında Vardiyalı Çalışma, Part-Time çalışma veya İhracat Yapma olmak üzere üç özelliğe sahip işverenlerin benzer eğilimler sergilediğini görmekteyiz. Kastamonu ili için yüzde 6,5 olan net istihdam değişim oranı, bu üç özelliğe sahip işyerlerinin üç türünde de daha düşük olarak hesaplanmaktadır.. Bu da Vardiyalı Çalışma, Part-Time Çalışma ve İhracat Yapan işverenlerin önümüzdeki dönem, bu iki özelliğe de sahip olmayan işverenlere nazaran daha düşük istihdam artışı beklediğini göstermektedir.

Bu sonuç, Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerleri için de geçerli olup ülke geneli yüzde 2,8 net istihdam değişim oranından, bu üç özellikten birine sahip olan işyerlerinin net istihdam değişim oranları, daha düşük olarak hesaplanmıştır.

Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

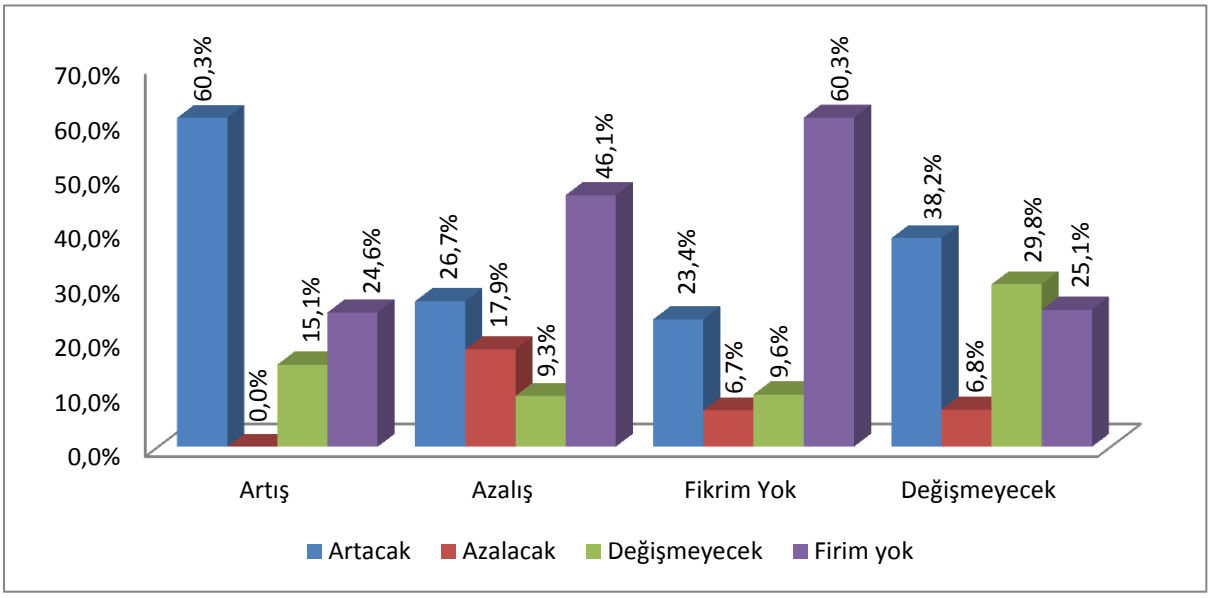

Kaynak: İPA 2016

Kastamonu ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 29,1'ini oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 60,3'ünün beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken hiçbir azalış beklemedikleri de dikkat çekmektedir.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 4,3'ünü oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 17,9' u beş yıl sonrası için de azalış beklemektedir. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 26,7'si beş yıl sonrası için istihdam artışı beklemektedir.

Önümüzdeki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenler, toplam işverenlerin yüzde 24‘ünü oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 29,8’lik kısmı ise hem kısa vadede hem de beş yıl sonrasında yine istihdamın mevcut durumunu koruyacağını ifade etmişlerdir.

İşverenlerin yüzde 42,5‘lik kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 60,3’ü uzun vadede de herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Küreselleşme süreci ile birlikte özellikle 1990'lardan bu yana tüm dünyada işsizlik ve istihdam sorununun giderek arttığı gözlenmiştir. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de işsizlik ve istihdam sorunu büyük önem taşımaktadır. Bu durum iş gücü piyasasında işsizliği azaltmayı ve istihdamı arttırmayı amaçlayan politikaların önemini arttırmıştır.

Kastamonu İşgücü Piyasası Analizi Raporunun öne çıkan amaçlarından bir tanesi aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Bir diğer amacı ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine katkı sağlamaktır.

İlin sürdürülebilir kalkınmasına öncülük edecek olan faaliyetlerden biri olan bu raporda özetle şu verilere ulaşılmıştır;

TÜİK'in İl Düzeyinde en son açıkladığı 2013 yılı veri setine göre Kastamonu iline ait işsizlik oranı yüzde 6,2 iken Türkiye genelinde işsizlik oranı yüzde 9 ile ilimiz işsizlik oranının üstünde bir durum görülmüştür. 2014 yılının verileri ise Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde bölge bölge değerlendirilmiş olup, Kastamonu-Çankırı-Sinop illerinin içinde bulunduğu TR82 bölgesinin işsizlik oranı yüzde 6,5'tir. TR82 bölge olarak da Türkiye genelinde yüzde 9,9 olarak belirlenen işsizlik oranının altında kalmaktadır.

İŞKUR'a kayıtlı işsizler incelendiğinde 2015 verilerine göre Kastamonu'da kayıtlı işsiz sayısı 9 bin 374 kişidir. Kayıtlı işsizlerin yüzde 46,1'i erkek, yüzde 53,9'u kadındır. Kayıtlı işsizlerin yüzde 15,1 'i Beden İşçisi (Genel), yüzde 7,5'i Temizlik Görevlisi, yüzde 6,4'ü Beden İşçisi (Temizlik), yüzde 5,6'sı Büro Memuru (Genel) ve yüzde 4,1'i Satış Danışmanı mesleklerinde olduğu görülmüştür. Kayıtlı işsizlerin en fazla olduğu diğer meslekler de sırasıyla; Sekreter, Aşçı Yardımcısı, Traktör Şoförü, Garson (Servis Elemanı) ve Şoför-Yük Taşıma'dır.

Kastamonu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından 2015 yılında 8 bin 447 kişilik açık iş talebi alınmış olup 3 bin 559 kişinin işe yerleşmesi sağlanmıştır. Bunlardan 2 bin 219 'u erkek, bin 340'ı kadındır. İlde en fazla talep alınan açık işler; Beden İşçisi (Genel), Makineci (Dikiş), Temizlik Görevlisi, Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanı meslekleri iken işe yerleştirmenin en fazla olduğu meslekler ise sırasıyla Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru (Genel), Makineci (Dikiş) ve Güvenlik Görevlisi'dir.

İşsizlikle mücadelenin en önemli araçlarından olan işgücü yetiştirme faaliyetleri vasıfsız işgücünün nitelik kazanmasını sağladığı için ülkenin ve ilin istihdam yapısını olumlu bir yönde etkilemektedir. 2015 yılında İl Müdürlüğümüzce aktif işgücü programları kapsamında toplam 551 kurs düzenlenmiş olup, bu kurslardan bin 717 kişi faydalanmıştır. Açılan bu kursların 507'si İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programlarıdır. Bin 717 kursiyerin 875'i işbaşı eğitim programı kapsamındadır.

İşsizliğin yoğun olduğu dönemlerde veya yerlerde doğrudan veya yüklenici eli ile toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla özellikle istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engelleyerek işgücü piyasasına uyumlarını

gerçekleştirmek ve bunlara geçici gelir desteği sağlamak amacıyla açılan Toplum Yararına Programlar kapsamında ise İlde 2015 yılında 190 program düzenlenmiş, program kapsamında 4 bin 601 kişinin geçici süreli de olsa istihdamı sağlanmıştır.

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Kastamonu ilinde 20+ istihdamlı 254 işyeri ile görüşülmüş ve araştırmanın talep bölümünü oluşturacak veriler elde edilmiştir.

İlde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 32,6'sı İmalat, yüzde 23,6'sı Toptan ve Perakende Ticaret ve yüzde 16,1'i İnşaat sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Veriler dahilinde Kastamonu ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden her 2 işyerinden bir tanesi İmalat veya Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. İmalat sektörünün Kastamonu ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Zira İlde çalışan sayısının en fazla olduğu sektör de İmalat sektörü olmuştur.

Kuruluş yıllarına göre işyerlerinin dağılımında geçen sene de olduğu gibi 5-9 yaş aralığındaki işyerlerinin, diğer yaş aralıklarındaki işyerlerine göre daha fazla sayıda olduğu görülmüştür.

Kastamonu ilinde işyerlerinin yüzde 10'unda part-time çalışma uygulanmakta olup part-time çalışmanın en fazla olduğu sektörler sırasıyla; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Bilgi ve İletişim, Eğitim, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleridir. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Bilgi ve İletişim sektörlerinde faaliyet gösteren işyerlerinde part time çalışma oranının fazla olmasının sebebi, yapılan araştırmanın 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerini kapsamasından dolayı bu iki sektörde faaliyet gösteren işyeri sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır. Araştırmada part-time çalışma yapan işyerlerindeki kadın çalışan oranının part-time çalışma yapmayan işyerlerindeki kadın çalışan oranından yüksek olduğu tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışan oranı yüzde 40,5 iken part-time çalışma yapılmayan işyerlerinde kadın çalışan oranı yüzde 24,3'tür.

Araştırma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 28,5' inde vardiyalı çalışma mevuttur. Vardiyalı çalışmanın en fazla görüldüğü ilk üç sektör; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Gayrimenkul Faaliyetleri ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri'dir. Vardiyalı çalışma yapan işyerlerindeki kadın çalışan oranı, vardiyalı çalışma yapmayan işyerlerindeki kadın çalışan oranına göre daha düşüktür. Bu durum, vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde daha çok erkek çalışan tercih edildiğini göstermektedir.

Kastamonu ilinde araştırma kapsamına dahil edilen 17 sektörden sadece 3 sektörde faaliyet gösteren işyerleri ihracat yapmaktadır. İhracatın en fazla yapıldığı sektör yüzde 39,8 ile İmalat sektörüdür. İkinci sırada yüzde 33,3 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü gelmektedir. İhracat yapılan bir diğer sektör de yüzde 6,8 ile Toptan ve Perakende Ticaret'tir.

Kastamonu ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 81,1'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bununla birlikte en fazla faydalanılan İŞKUR hizmetleri sırasıyla; yüzde 89 oranında Eleman Talebi, yüzde 66,1 oranında Mevzuat Danışmanlığı, yüzde 44,8 oranında İşbaşı Eğitim Programı olarak görülmüştür. İŞKUR hizmetlerinden en fazla faydalanan ilk üç sektör sırasıyla; Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleridir. Bu üç sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır. Bunları sırasıyla; Konaklama ve Yiyecek

Hizmeti Faaliyetleri, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Eğitim ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri izlemektedir.

Kastamonu ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 31,2'si Vardiyalı Çalışma, yüzde 10,3 'Ü Part-Time Çalışma ve yüzde 16,5'i İhracat yapmaktadır.

Referans döneminde ilde 20+ istihdamlı 254 işyerinde toplam 12 bin 817 çalışan tespit edilmiş olup, bunların 9 bin 231'i erkek, 3 bin 587'si kadın çalışandır. En fazla çalışanın bulunduğu ilk üç sektör; İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörleridir. Toplam çalışanların yüzde 49,3 'ü İmalat, yüzde 17,2'si Toptan ve Perakende Ticaret ve yüzde 9,9'u İnşaat sektörlerinde istihdam edilmektedir.

İl genelinde her işyerinde ortalama olarak 50 kişi istihdam edildiği görülmektedir. Ortalama çalışan sayısının en fazla olduğu sektör Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımıdır. Bu sektörün ilk sırada yer almasının sebebi araştırma kapsamında il genelinde bu sektörde faaliyet gösteren işyeri sayısının az olmasına karşın o işyerlerinde çalışan sayısının fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Ortalama çalışan sayısının en fazla olduğu diğer sektörler ise; İmalat, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek Hizmet Faaliyetleri ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleridir.

Araştırma kapsamında ilde çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu ilk sırada yer almaktadır. Toplam çalışanların yüzde 27,6'sı bu meslek grubundadır. İkinci sırada ise yüzde 25,9 çalışanla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, üçüncü sırada ise yüzde 14,5 çalışanla Hizmet ve Satış Elemanları meslek grupları bulunmaktadır.

Toplam çalışanın en fazla olduğu ilk on meslek sırasıyla; Makineci (Dikiş), Temizlik Görevlisi, Konfeksiyon İşçisi, Elektrikçi (Genel), Güvenlik Görevlisi (Silahsız), Garson (Servis Elemanı), Kamyon Şoförü, Aşçı, Büro Memuru (Genel) ve Marangoz'dur. Kadın işgücünün en fazla çalıştığı ilk üç meslek; Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi ve Temizlik Görevlisi olurken; erkek işgücünün en fazla çalıştığı ilk üç meslek; Temizlik Görevlisi, Elektrikçi (Genel) ve Güvenlik Görevlisi (Silahsız)'dir.

Kastamonu genelinde referans dönemi (8 Nisan – 6 Mayıs 2016) içinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 19,7'sinde 269 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Açık iş sayısının en fazla olduğu ilk üç sektör; İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörleridir. Açık iş oranı ise; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Açık İş oranının en fazla olduğu sektörler sıralamasında da Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Toptan ve Perakende Ticaret ve Eğitim sektörleri yer almaktadır. İşverenler açık işlerin yüzde 26,8'inde erkek, yüzde 9,4'ünde kadın işgücü tercih etmiş, yüzde 63,8'i için ise herhangi bir cinsiyet fark etmediğini belirtmişlerdir. Kastamonu ilindeki açık işlerin yüzde 51,4'ünde işverenler asgari lise altı öğrenim düzeyindeki iş gücü talep etmiştir. İşverenlerin yüzde 25,1'i ise açık işlerinde öğrenim düzeyinin fark etmediğini belirtmişlerdir.

Kastamonu ilinde işverenler tarafından açık işlerde istenen beceriler sıralaması; Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İletişim ve İfade Yeteneği, Takım Çalışması, Bilgisayar Kullanımı, Proje Tabanlı Çalışma, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Satış ve

Pazarlama Becerisi, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme olarak belirtilmiştir. İşverenlerin açık işler için elemanını yüzde 87,9 gibi büyük bir oranla İŞKUR aracılığıyla aradıkları da raporda ortaya çıkarılan bir sonuç olmuştur. İlde en fazla açık işi olan ilk on meslek Makineci (Dikiş), Ütücü, Kalite Kontrolcü-Tekstil, Marangoz, Reyon Görevlisi, Ortacı/Ayakçı (Tekstil), İplik Temizleme İşçisi, Paketleme İşçisi, Elektrikçi (Genel) ve İnşaat Teknolojisi Teknikeridir.

Kastamonu İşgücü Piyasası Araştırmasına göre referans döneminde işverenler tarafından temininde güçlük çekilen ilk on meslek; Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), İş Makineleri Operatörü, Kamyon Şoförü, İş Makineleri Bakım ve Onarımcısı, Pazarlamacı, Satış Danışmanı, Hamal/Elle Taşıma, Ön Muhasebeci ve Aşçı olarak tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk iki sırada Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ve Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Araştırma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde her hangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Kastamonu ilinde işverenlerin yüzde 29'u istihdamın artacağı cevabını vermiştir. İstihdamın azalacağını düşünen işyeri oranı ise yüzde 4,4'tür. En yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Toptan ve Perakende Ticaret ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmekte iken; istihdam eğiliminde azalış bekleyen işverenlerin ise Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve İnşaat sektörlerinde olduğu dikkat çekmektedir. İlde en fazla net istihdam artışı beklenen meslekler Makineci (Dikiş), Ortacı/Ayakçı (Tekstil), Ütücü, Garson (Servis Elemanı), Mermer İşçisi, Betonarme Demircisi, Bulaşıkçı (Stevard), Kesimci (Konfeksiyon), Kalite Kontrolcü (Giyim Üretimi) ve Kontrplak Pres Operatörü-Ağaç olurken net iştiham azalışının beklendiği meslekler; Konfeksiyon İşçisi, Ambalajcı (El İle), Şoför (Yolcu Taşıma), Yapı Yalıtımcısı, Ambalajcı (Makine İle),Reyon Görevlisi, İnşaat Kalfası (Genel), Elektrikçi (Genel),İnşaat Demiri Bağlama Ustası ve Topoğraf Yardımcı Elemanıdır.

İşgücü Piyasası Analizi Raporu sonuç olarak değerlendirildiğinde;

- İşgücü Piyasasında kadınlar ve gençlerin istihdamı ve etkinliğini artırmak için hedef kitlesi gençler ve kadınlar olan eğitim programları düzenlenmelidir.
- İşgücünün ve işsizlerin eğitim-beceri ve niteliklerinin artırılmasını sağlayacak faaliyetler çoğaltılmalı ve doğru işe doğru insanı bulmanın önemi işverenlere anlatılarak eleman temininde profesyonel kuruluşlardan yardım alınması sağlanmalıdır.
- İşyerlerinin genel problemleri kalifiye çalışan bulamama, sermaye yetersizliği ve maliyet yüksekliğidir. İşverenlerin hibe ve teşvikler, pazarlama süreçleri, girişimcilik, verimlilik vb. konularda; çalışanların ise mesleki eğitim, iletişim, halkla ilişkiler, pazarlama vb. konularda eğitime ihtiyaçları vardır. Bu konularda ilgili taraflar işbirliği içerisinde çözümler üretmelidir.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

Işyerinin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

CADDE/SOKAK :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı: ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayır ise 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli meslekî/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık Işiniz Için Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortamı ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

8

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İl Adı	2_9	10_19	20+	Genel Toplam
ADANA	296	80	2.123	2.499
ADIYAMAN	25	19	349	393
AFYONKARAHİSAR	69	23	630	722
AĞRI	13	6	192	211
AKSARAY	44	10	326	380
AMASYA	33	8	257	298
ANKARA	976	446	6.765	8.187
ANTALYA	526	193	3.271	3.990
ARDAHAN	5	66	22	93
ARTVİN	20	3	120	143
AYDIN	154	36	960	1.150
BALIKESİR	174	58	1.070	1.302
BARTIN	18	9	221	248
BATMAN	20	21	498	539
BAYBURT	11	62	36	109
BİLECİK	26	9	222	257
BİNGÖL	14	15	244	273
BİTLİS	14	12	193	219
BOLU	44	13	274	331
BURDUR	34	10	225	269
BURSA	468	164	4.579	5.211
ÇANAKKALE	84	26	375	485
ÇANKIRI	20	5	115	140
ÇORUM	60	26	444	530
DENİZLİ	157	52	1.527	1.736
DİYARBAKIR	67	48	1.267	1.382
DÜZCE	51	19	442	512
EDİRNE	47	17	288	352
ELAZIĞ	48	31	544	623
ERZİNCAN	25	12	149	186
ERZURUM	53	24	473	550
ESKİŞEHİR	100	24	489	613
GAZİANTEP	231	71	1.799	2.101
GİRESUN	33	18	311	362
GÜMÜŞHANE	13	58	65	136
HAKKARİ	5	62	68	135
HATAY	145	42	1.109	1.296
IĞDIR	13	3	104	120
ISPARTA	44	15	307	366
İSTANBUL	3.655	1.289	7.670	12.614

İZMİR	791	241	5.760	6.792
KAHRAMANMARAŞ	77	46	845	968
KARABÜK	28	6	263	297
KARAMAN	27	10	211	248
KARS	13	106	82	201
KASTAMONU	**38**	**20**	**313**	**371**
KAYSERİ	177	53	1.690	1.920
KIRIKKALE	28	8	204	240
KIRKLARELİ	45	16	311	372
KIRŞEHİR	16	10	154	180
KİLİS	6	62	73	141
KOCAELİ	252	100	3.160	3.512
KONYA	261	69	2.174	2.504
KÜTAHYA	56	16	473	545
MALATYA	64	26	639	729
MANİSA	195	42	1.173	1.410
MARDİN	19	25	581	625
MERSİN	187	66	1.924	2.177
MUĞLA	218	69	1.046	1.333
MUŞ	13	11	193	217
NEVŞEHİR	38	13	340	391
NİĞDE	46	13	241	300
ORDU	75	28	537	640
OSMANİYE	36	14	411	461
RİZE	28	19	308	355
SAKARYA	133	36	949	1.118
SAMSUN	147	35	1.054	1.236
SİİRT	8	12	166	186
SİNOP	29	5	143	177
SİVAS	62	26	513	601
ŞANLIURFA	86	75	1.191	1.352
ŞIRNAK	5	25	293	323
TEKİRDAĞ	139	46	1.455	1.640
TOKAT	44	20	372	436
TRABZON	91	50	1.058	1.199
TUNCELİ	6	77	48	131
UŞAK	41	20	438	499
VAN	43	23	549	615
YALOVA	33	10	318	361
YOZGAT	36	13	224	273
ZONGULDAK	59	17	457	533
Genel Toplam	**11.531**	**4.684**	**72.751**	**88.966**

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İş}g\text{ücü} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İş}sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2014 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
>
> ***1.2. Diğer:*** Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ \text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ \text{İ}stihdam}{Toplam\ \text{İ}stihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0-14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{üst}\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15-64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.